

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1984 | ΑΡΙΘ. 21

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Τὰ ἐγκαίνια τῆς Πλατείας τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν, Χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς Κλημεντείου Θ. Λειτουργίας. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἡ Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου. — Ἰωάννου Φουντουλίη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν(μίου) Θεσσαλονίκης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἀρχιμ. Παύλου Ἀθανάτου, Ὁ Μυροβλύτης Ἅγιος. — Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν, Ἡ τέχνη τῆς ἀγάτης. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Ἀρνητικὲς συνέπειες γιὰ τὴν ψυχικὴ ὑγεία τῶν θυμάτων τῶν «αἰρέσεων». — Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμφών. — Ἐπίκαιρα. — Δημ. Φερούση, Τὸ Βιβλίο. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιούχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3,
Ζωγράφου. Τηλ. 77.87.978.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Στις 15 Ὀκτωβρίου ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς πλατείας ὅπου βρίσκεται ὁ Καθεδρικός Ναός τῆς Ἀθήνας. Τὸν ἀγιασμό ἐτέλεσεν ὁ Μακαριότατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, παρουσία τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλήθους πιστῶν.

Τὰ ἐγκαίνια τῆς πλατείας συνέπεσαν μὲ τὸν ἐορτασμό τῶν 150 χρόνων τῆς Ἀθήνας, ὡς πρωτεύουσας τοῦ νέου ἑλληνικοῦ Κράτους, μετὰ τὴν παλιγενεσία. Ἦτοι μὲ κάποια νοσταλγία μπορεῖ νὰ θυμῶται κανεὶς ὅτι ὁ χῶρος αὐτὸς σιάθηκε σ' ὅλη τὴν τουρκοκρατία, ἀλλὰ καὶ μεταγενέστερα, ἰερὸς κι ἀποφασιστικὸς γιὰ τὴ ζωὴ τῶν λίγων κατοίκων τῆς Ἀθήνας. Ἦταν τὸ κέντρο —ἐκκλησιαστικὸ καὶ κοινωνικὸ — τοῦ τόπου. Ἡ Ἐκκλησία, μὲ τοὺς δυναμικοὺς καὶ ἄγρυπνους ἐκπροσώπους της σιάθηκε ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ὅπως καὶ σήμερα, ἡ κιβωτὸς καὶ ὁ φρουρὸς τοῦ Γένους.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΜΕΝΤΕΙΟΥ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀπ' τὴν ἐκτενῆ «Κλημέντε(ι)α Θ. Λειτουργία ἀναφέρομε στὴ συνέχεια μερικὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα ἢ σημεία:

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτο διδακτικὸ μέρος τῆς Θ. Λειτουργίας, ποὺ ἀνεπιτυχῶς χαρακτηρίζεται ὡς «Λειτουργία τῶν κατηχομένων», αὐτὸ ἀρχίζει μὲ τὸ «Εἰρήνη πᾶσι» τοῦ Ἀρχιερέως καὶ μὲ τὴν ἀπάντησή τοῦ λαοῦ «Καὶ τῷ πνεύματί σου».

Ἀκολουθοῦν πολλὰ ἀναγνώσματα — ἴσως πέντε — ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ «Κλημέντε(ι)α» Λειτουργία ἀναφέρει «τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, τῶν τε Ἐπιστολῶν καὶ τῶν Πράξεων καὶ τῶν Εὐαγγελίων»¹³⁰. Στὸ βιβλ. Β' (κεφ. 57) τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν» ἀναφέρονται λεπτομερέστερα τὰ ἐξῆς: «Μέσος δὲ ὁ ἀναγνώστης ἐφ' ὕψηλοῦ τινος ἐστὼς ἀναγινωσκέτω τὰ Μωσέως καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὰ τῶν Κριτῶν καὶ τῶν Βασιλείων, τὰ τῶν Παραλειπομένων καὶ τὰ τῆς Ἐπανάδου, πρὸς τούτοις τὰ τοῦ Ἰὼβ καὶ τὰ Σολομῶντος καὶ τὰ τῶν Ἑξακίδεκα προφητῶν»¹³¹. Ἀνάμεσά τους, «ἀνὰ δύο δὲ γενομένων ἀναγνωσμάτων, ἕτερός τις τοὺς τοῦ Δαυὶδ ψαλλέτω ὕμνους, καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροστίχια ὑποψαλλέτω»¹³². Μετὰ τὰ ἀναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, στὰ ὁποῖα παρενεβάλοντο οἱ ψαλμοὶ καὶ τὰ ὑποψάσματα, ἀκολουθοῦσαν τὰ ἀναγνώσματα τῆς Καινῆς Διαθήκης: «Μετὰ τοῦτο αἱ Πράξεις... ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου..., ἃς ἀπέστειλε ταῖς ἐκκλησίαις καθ' ὃφῃ ἡγήσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος» καὶ μετὰ ταῦτα διάκονος ἢ πρεσβύτερος ἀναγινωσκέτω τὰ Εὐαγγέλια»¹³³. Ὡστε στὴν Κλημέντε(ι)α λειτουργία δὲν προτάσσονταν τῶν Ἀναγνωσμάτων ἀντίφωνα, οὔτε ψάλλονταν τροπάρια ἢ ὁ τρισάγιος, ποὺ καθιερώθηκαν μεταγενεστέρως. Τότε, ὡς παρατηρεῖ ὁ Παν. Τρεμπέλας, ὑπῆρχεν «ἡ ἀρχὴ τῆς ἐναλλαγῆς ψαλμῶν καὶ ἀναγνωσμάτων, τῆς ὁποίας ἀπόλειμμα καὶ ἐν τῇ σημερινῇ πράξει εἶναι τὸ προκείμενον, προϋποθέτον ὁλόκληρον ψαλμὸν, μετ' αὐτὸ ὁ ἀποστολος, τὸ ἀλληλουάριον εἶτα, προσελθὼν ἐξ ὁλοκλήρου ψαλμοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον»¹³⁴.

Μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὴν ἐπακολουθοῦσα ἀποστολικὴ εὐλογία «Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν...», γινόταν τὸ Θ. κήρυγμα, τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζεται ὡς «διδασκαλίας λόγος» ἢ ὡς «λόγος παρακλήσεως»¹³⁵. Στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία οἱ «λόγοι παρακλήσεως» ἀπευθύνονταν στὸ ἐκκλησίασμα συχνὰ ἀπὸ περισσοτέρους τοῦ ἐνὸς λειτουργοῦς. Γι' αὐτὸ στὸ Β' βιβλίῳ (κεφ. 57) τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν» σημειώνεται: «Καὶ ἐξῆς παρακαλείωσαν οἱ πρεσβύτεροι τὸν λαόν, ὁ καθεὶς αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ ἅπαντες, καὶ τελευταῖος πάντων ὁ ἐπίσκοπος»¹³⁶. Τὸ κήρυγμα δηλαδὴ εἶχε μᾶλλον τὸν χαρακτήρα μιᾶς συνδιαλέξεως τῶν λειτουργῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου, ποὺ κατὰ πηγαῖον καὶ ἀνεπιτήδευτο τρόπο σὲ οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα ποδηγετοῦσαν καὶ παραμυθοῦσαν τὸ λαό.

Στὴ συνέχεια ὑποδεικνύεται στοὺς μὴ χριστιανούς (ἀκροωμένους ἢ ἀπίστους) ν' ἀπέλθουν: «Ἀναστάντων ἀπάντων ὁ διάκονος ἐφ' ὕψηλοῦ τινος ἀνελθὼν κηρυτέτω: Μή τις τῶν ἀκροωμένων, μή τις τῶν ἀπίστων»¹³⁷. «Καὶ ἡσυχίας γενομένης» ἀκολουθοῦν οἱ εὐχές τῶν κατηχομένων καὶ τῶν πιστῶν ὑπὲρ τῶν κατηχομένων¹³⁸, οἱ ὁποῖοι προετοιμαζόνταν γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸ ἅγιο Βάπτισμα. Πρόκειται γιὰ ὀραϊότητες εὐχές, ποὺ μᾶς μεταφέρουν στὴν πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς εἶναι οἱ ἐξῆς: «Ὑπὲρ τῶν κατηχομένων πάντες ἐκτενῶς τὸν Θεὸν παρακαλέσωμεν, ἵνα... ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, φωτίσῃ αὐτοὺς

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 253)

130. Ἀποστολ. Διαταγαί, βιβλ. Η', κεφ. 5, ΒΕΠΕΣ τόμ. 2, σ. 144.

131. Ἀποστολ. Διαταγαί, βιβλ. Β', κεφ. 57, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 52.

132. Αὐτόθι.

133. Ἐνθ' ἄνωτ.

134. Παναγιώτου Τρεμπέλα, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 127-128.

135. Ἀποστολ. Διαταγαί, βιβλ. Η', κεφ. 5 καὶ 6, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 144.

136. Ἀποστολ. Διαταγαί, βιβλ. Β', κεφ. 57, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 53.

137. Ἀποστολ. Διαταγαί, βιβλ. Η', κεφ. 6, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 144. «Οἱ ἀκροώμενοι οὔτε κατηχούμενοι, οὔτε μετανοοῦντες ἦσαν, ἀλλ' ἄπιστοι, ἐνδιαφερόμενοί πως νὰ λάβουν γνῶσιν τῆς νέας πίστεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκόμη δὲν εἶχον προσηλυτισθῇ. Οὕτως ὁ Κωνσταντῖνος, καθ' ὃν χρόνον εἰσέτι ἐνεμεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, αὐτοῖς ἐνθέοις ἀναγνώσμασι προσέχειν ἤξιον», ὡς ἀναφέρει ὁ Εὐσέβιος ... Εἰς τὴν τάξιν ὅμως τῶν ἀκροωμένων ἐνετάσσετο καὶ πᾶς ἐκ τῶν Χριστιανῶν εἰς βαρύτατα ἁμαρτήματα διολισθήσας, ὅστις «εἰς τοὺς ἀκροωμένους δεχθήσεται καὶ ... μετ' αὐτῶν ἐξελεύσεται (Ἄμ. Βασιλείου, ἐπιστ. 217, Migne Ἐ.Π. 32, 697, 804): Παναγιώτου Τρεμπέλα, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 131-132.

138. Ἀποστολ. Διαταγαί, ἔνθ' ἄνωτ.

Η ΩΔΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

1. ΖΗΛΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ

«Καὶ εἶπε Μοριάμ
Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον
καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου
ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρι μου».

Ἦτο κατάκοπος ἀπὸ τὸ ταξίδιον ἡ Παρθένος Μαρία, ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν ὄρεινὴν, εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, ὅπου «ἤσπασατο τὴν Ἑλισάβετ». Εἶχε διανύσει μακρὰν ὁδοπορίαν ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ. Ἀλλ' ἡ ταλαιπωρία τοῦ ταξιδίου δὲν ἐπέδρασεν εἰς τὴν προσωπικότητά Της κατὰ τρόπον ἐπιφέροντα καὶ πνευματικὴν ἀτονίαν. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἤκουσε τοὺς προφητικoὺς λόγους τῆς Ἑλισάβετ «εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου», ἀπήντησε μὲ τόσῃν ψυχικῇ εὐδαιμονίᾳ, ὥστε τὰ λόγια τῆς δοξολογίας Της πρὸς τὸν Θεὸν ἀπετέλεσαν μίαν θαυμασίαν ὠδήν, μὲ τὸ ὑπέρροχον προσήμουν «μεγαλύνας ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρι μου».

1. Εἶναι ἐξ ἀρχῆς πρόδηλον ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τυχαίον ὕμνον. Ἀλλὰ περὶ ἐξαίρετου δοξολογικῆς εὐχῆς, μὲ προϋποθέσεις ἀξίας πολλῆς προσοχῆς.

Ἐν πρώτοις ἐμφανίζει τὴν Παναγίαν ἐξοικειωμένην πρὸς τὰς φράσεις καὶ τὰς ἐννοίας τῶν ἱερῶν καί μινων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Γνωστὴν τῶν ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ ὠδῶν πνευματικῶν τοῦ περιουσίου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν φρασιολογίαν τῶν ὁποίων ἐκφράζει τὰ προσωπικά Της βιώματα, προσαρμόζοντα μὲ θαυμαστὴν ἐτοιμότητα εἰς τὴν αὐτοσχέδιον ὠδὴν Της ἀγιογραφικῆς ἐννοίας καὶ ψαλμικὰ πρότυπα. Παρ' ὅλην δὲ τὴν σωματικὴν κόπωσιν, παρουσιάζει τὴν «φρεσκάδα» ἐκείνην τῆς ψυχῆς ποὺ εἶναι ἐτοιμὴ νὰ ἐπιδοθῇ ἀμέσως εἰς τὰ πνευματικά, μὲ ζῆλον καὶ ἔξαρσιν. «Μεγαλύνας ἡ ψυχὴ μου τὸν Θεὸν διὰ τὸ μέγιστον Γεγονὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Της καὶ διὰ τὴν ἰδιαιτέραν εὐνοίαν καὶ τιμὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς Τὴν ἀνύψωσε. Καὶ ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ ἄπειρον «ἐλεος» τοῦ Θεοῦ «εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν», διὰ νὰ τονίσῃ τὴν ἰδιαιτέραν πρόνοιαν Του διὰ τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, σύμφωνον μὲ τὸ σχέδιον τῆς θείας Αὐτοῦ οἰκονομίας, ὅπως ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Πατριάρχας τοῦ λαοῦ Του, «τῷ Ἀ-

βραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος».

2. Δίδαγμα σπουδαῖον προκύπτει ἀπὸ τὴν ζέσιν καὶ τὴν ἔξαρσιν, μὲ τὴν ὁποίαν προσεύχεται καὶ ὕμνῃ τὸν Θεὸν εἰς τὴν ὠδήν Της ἡ Παναγία. Τὸ δίδαγμα ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ πνευματικὴ ὑποδομὴ καὶ οἰκοδομὴ καὶ ὁ ζῆλος εἰς τὰ πνευματικά. Ποτὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένος, ἐὰν ἀμελῇ τὰ πνευματικά του καθήκοντα, ἐπικαλούμενος τοὺς κόπους του καὶ τὰς πολλὰς του ὑποχρεώσεις. Πολλοί, δυστυχῶς, ἔχουν πρόχειρον αὐτὴν τὴν δικαιολογίαν, ὅταν εἶναι ἀδιάφοροι ἢ ἀμελεῖς εἰς τὰ πνευματικά των καθήκοντα. Ὅταν παραλείπουν εἴτε τὸν ἐκκλησιασμὸν, εἴτε τὴν προσευχὴν, εἴτε τὴν μελέτην, εἴτε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ζωὴν των, προβάλλουν εἰς δικαιολογίαν τὰς διωτικὰς μερίμνας, τὰς ἐπαγγελματικὰς ἀσχολίας, τοὺς κόπους ἐν γένει καὶ τὰς ἀπασχολήσεις των.

Τὸ παράδειγμα ὅμως τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία ὕστερα ἀπὸ κοπιῶδες ταξίδιον ἐμφανίζεται μὲ τόσῃν διάθεσιν προσευχῆς, καὶ προτοῦ κἂν ξεκουρασθῇ στοιχειωδῶς μὲ τὰς περιποιήσεις τῆς Ἑλισάβετ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ δοξολογήσῃ τὸν Θεόν, μὲ τὴν ὠδὴν Της, θὰ πρέπει νὰ διδάξῃ δεόντως καὶ νὰ παρακινήσῃ τοὺς μίμησιν τὸς ραθυμοῦντας, τοὺς ἀναδύοντας καὶ τοὺς παραμελοῦντας τὰ πνευματικά καθήκοντα. (Πρόβλ. Γεν. κδ' 33, ἔνθα ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀβραὰμ Ἑλιέξερ δὲν δέχεται κἂν νὰ φάγῃ ἄρτον, ἀν μὴ πρότερον ἐκτελέσῃ τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτὸν καθήκον).

Ὁ Δαβὶδ —ἐνδοξος προπάτωρ τῆς Παναγίας— ἦτο βασιλεὺς, ἐπιφορτισμένος μὲ ὅλα τὰ προβλήματα καὶ ὅλας τὰς φροντίδας διὰ τὸν λαόν. Ἐν τούτοις ὁ εὐσεβὴς αὐτὸς βασιλεὺς, ὁ πλήρης εὐθυνῶν καὶ ὑποχρεώσεων, ἐθεώρει ἀνυπερβλητὸν χρέος του τὴν πύκνὴν ἐπικοινωνίαν του μὲ τὸν Θεόν, διὰ μέσου τῆς προσευχῆς. Καὶ λέγει εἰς ἓνα ψαλμὸν του, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεόν, «ἐπτά φορές, εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, διέθετε χρόνον διὰ προσευχὴν. Καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη συνέχισε τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔργον, ὅπως πάλιν ἀναφέρει εἰς ἄλλον ψαλμικὸν στίχον «μεσονύκτιον ἐξῆγες ῥόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σε».

Παραλληλιζόμενον δὲ τὸ παράδειγμα τοῦτο τοῦ «θεοπάτορος» Δαβὶδ πρὸς τὸ συναφὲς παράδειγμα τῆς «Κεχαριτωμένης» Θεομήτορος, ἐνισχύει τὸ δίδαγμα καὶ τονίζει εἰς κάθε χριστιανὸν τὸ θεόπνευστον παράδειγμα «ζῆ-

λοῦτε τὰ πνευματικά» (Α' Κορ. ιδ' 1).
Ἐπιδίδεσθε μὲ ζῆλον καὶ μὴ εἰσθε ἀπρόθυμοι εἰς τὰ πνευματικά ἔργα ἐν γένει.

3. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἄνθρωπος, ποῦ συνήθισε νὰ μὴ παραλείπη νὰ πλαισιώγῃ μὲ τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον τὴν ὅλην ζωὴν του, εὐρίσκει εἰς τὴν προσευχὴν ξεκούρασμα καὶ τόνωσιν. Καὶ ἀντλεῖ ἀπὸ τὰς ἐν γένει πνευματικὰς ἐνασχολήσεως πολλὴν εὐλογίαν καὶ χάριν Θεοῦ. Ἐνῷ, ἀντιθέτως, ὁ ὑποτονικὸς χριστιανὸς, ποῦ δὲν ἔμαθε νὰ καταφεύγῃ «ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων» τῆς θείας χάριτος, θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς χαλαρώσεως καὶ καταπτώσεως τῆς ψυχικῆς του διαθέσεως. Τὸν καταλαμβάνει ἀθυμία καὶ ἀγχος εἰς τὴν ζωὴν του, καθ' ὃν χρόνον οἱ ζῆλωται τῶν καλῶν ἔργων (Τίτ. β' 14) αἰσθάνονται δυνατοὶ καὶ εὐδιάθετοι εἰς τοὺς ἀγῶνάς των.

Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν ἐπὶ ματαίῳ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα «τὸ πνεύματι ζέοντες... τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες», ὁπότε καὶ θὰ ἀποβαίνωμεν ὄντως δυνατοί, «τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπαμένοντες» (Ρωμ. ιδ' 11-12).

Ὅταν ὑπάρχῃ ὁ ζῆλος καὶ ἡ διάθεσις, εὐρίσκειται καὶ ὁ τρόπος «καὶ ταῦτα ποιεῖς», καὶ ἐκτελεῖται ἡ ἀφίεσις, δηλαδὴ νὰ συνδυάζονται καὶ νὰ συμπορεύονται τὰ διωτικὰ ἔργα καὶ τὰ πνευματικὰ καθήκοντα. Διαφορετικά, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀποβάλλῃ κάθε πνευματικὴν ἐκμάδα καὶ θὰ ζῇ χωρὶς πνευματικὸν περιεχόμενον.

Ἡ ἐμπειρία τοῦ πιστοῦ δεδαίωκεν ὅτι «ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν» (Α' Τιμ. δ' 8). Κάνει δηλ. πρὸς ἅπασαν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐμπλουτίζει μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Γίνεται συντελεστὴς σπουδαίας ἐνισχύσεως τοῦ χριστιανοῦ ἀγωνιστοῦ, «ἐπαγγελλίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης» (ἀδύτῃ).

2. Η ΑΓΙΑ ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ

«Οἱ ἐπέδλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης Αὐτοῦ».

Ἄγια: σκέψεις ἀπασχολοῦν τὴν Παρθένον Μαρίαν μετὰ τὸ μέγα γεγονός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Τῆς παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ. Σκέπτεται τὴν μεγάλην κλησιν καὶ τὴν ὑψίστην τιμὴν εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἀναδιόδεξε ὁ Θεός, καλέσας Αὐτὴν νὰ γίνῃ μητέρα τοῦ μονογενοῦς Τοῦ Υἱοῦ. Ἐνῷ δὲ ἐπισκέπτεται τὴν συγγενὴ τῆς Ἐλισάβετ — καὶ ἐκεῖ ἀνταλλάσσονται λόγοι προφητικοὶ καὶ ἐγκωμιαστικοί, ἀναφερόμενοι εἰς αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν καὶ μοναδικὴν κλησιν τῆς ἁγίας Παρθένου — Ἐκεῖνη ὑμνολογεῖ καὶ μεγαλύνει τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, «ὅτι ἐπέδλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης Αὐτοῦ».

1. Αὐτὰ τὰ λόγια ἐκφράζουν μίαν βασικὴν ἀρετὴν τῆς Παναγίας Παρθένου καὶ τὴν παρουσιάζουν εἰς ἡμᾶς ὡς ὑπέροχον καὶ ἀξιόμητον πρότυπον.

Λέγει διὰ τὸν ἑαυτὸν Τῆς, ὅτι ὁ Κύριος «ἐπέδλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν» Τῆς.

Ποία εἰμαι ἐγώ, σκέπτεται, ὥστε νὰ μὲ ἐκλέξῃ ὁ Ὑψιστος Θεὸς ἀνὰ μέσον τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος;

Θεωρεῖ δὲ ὅτι αὐτὴ εἶναι μία ταπεινὴ καὶ ἄσημος Κόρη, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις ὁ Θεὸς τιμᾷ ἐξαιρέτως, διότι «οὕτως ἠδδόκησεν» καὶ ὅχι διότι ἡ ἀξία τῆς προσωπικότητός της εἶναι τόσο μοναδικὴ καὶ ἀσύγκριτος. Ἡ Ἰδία δὲν θὰ μπορούσε νὰ φαντασθῇ τὸν ἑαυτὸν της εἰς τόσο ὑψηλὴν περιωπὴν.

Ἔχει δεδαίως τὸ προνόμιον, ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὸ γένος τῶν Πατριαρχῶν, καὶ εἰδικώτερα ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ. Καὶ ἡ καταγωγὴ της αὐτὴ ἐκ τῆς ρίζης τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Δαβίδ τὴν τοποθετεῖ εἰς τὴν σειρὰν ἐκείνην τῶν γενεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκληρονόμησαν «τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην» (Πράξ. ιγ' 32), ὅτι δι' αὐτῶν θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Ἀλλά, διὰ τὸν ἑαυτὸν της, βλέπει ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν διακεκρμένην κοινωνικὴν θέσιν ἡγεμονίδος ἢ ἀριστοκρατίδος ἢ μέλους τῆς λεγομένης ὑψηλῆς κοινωνίας. Βλέπει ὅτι δὲν διαθέτει κάποιαν ἐξαιρέτον καὶ σπανίαν μόρφωσιν καὶ σοφίαν κατὰ κόσμον μεγάλην καὶ ἐντυπωσιακὴν. Οὕτε πλοῦτον ὑλικὸν ἔχει, οὕτε καμμίαν ἄλλην κοσμικὴν δόξαν καὶ προσδολὴν. Κρίνει ὅτι εἶναι κοσμικῶς μία ἄσημαντος. Καὶ διαπορεῖ πῶς λοιπὸν παρέδλεψεν ὁ Θεὸς ἄλλας γυναῖκας ἐκ τῶν κύκλων τῶν βασιλικῶν καὶ ἀριστοκρατικῶν, ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς σοφίας, τῆς δόξης, τοῦ πλοῦτος, τῆς κοσμικῆς ἐν γένει διακρίσεως, καὶ «ἐπέδλεψεν» ἐπὶ τὴν ἀσημότητά μου, «ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης Αὐτοῦ»;

2. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ φρόνημα μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Παρθένος τῆς Ναζαρέτ διέθεταν ἐκεῖνο τὸ «κάτι ἄλλο», τὸ ὁποῖον ἐκτιμᾶται καὶ ἐπιβραβεύεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Διέθετε τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀγιότητα, τὸ θαυμάσιον προσόν «ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτέλες» (Α' Πέτρ. γ' 4). Καὶ ἔκφρασις τῆς ἀγιότητός Της ἦτο αὐτὴ ἡ «ταπείνωσις», μὲ τὴν ὁποίαν θεωρεῖ καὶ κρίνει τὸν ἑαυτὸν της, ὅταν ὁμιλῇ διὰ τὴν «ταπείνωσιν τῆς δούλης Αὐτοῦ» (τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου).

Ἄλλαι, εἰς τὴν θέσιν Της, ἀσφαλῶς θὰ ἐσκέπτοντο διαφορετικά. Ὁ μικρὸς ἄνθρωπος, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, εὐκόλως «ἐπιπάσκει» — φαντάζεται διὰ τὸν ἑαυτὸν του μεγάλα. Καὶ ἂν ἐπιτύχῃ κάτι τὸ σημαντικόν, δὲν συγκρατεῖται ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ φρονήματα ποῦ τὸν καταλαμβάνουν. Καὶ περιαιτολογεῖ, διὰ νὰ προκαλέσῃ ἐπαίνους καὶ ἐπιδεκτικότητας.

Ἄλλ' ἡ Παναγία Παρθένος, ἐνῷ καλεῖται νὰ γίνῃ Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐνῷ ὑψώνεται εἰς θέσιν μοναδικὴν εἰς τὸν κόσμον ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐνῷ ἡ δόξα της θὰ εἶναι ἀπερίοριτος — εὐθὺς μετὰ τὸν Θεόν!, ἐν τούτοις κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν αἰμύνην καὶ τὴν ταπείνωσιν. Δὲν ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ της. Δὲν ἀναφέρει ὅτι ἐλάλησε πρὸς Αὐτὴν ἀρχάγγελος ἐξ οὐρανοῦ. Δὲν διαλαλεῖ, ἀλλὰ κρατεῖ μέσα της, αὐτὴν τὴν ἐξαιρετικὴν διακρίσιν. Καὶ τὴν συνέχει τὸ ὑπερφυῖς μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «ἐκ τῶν ὀργάνων καὶ παρθενικῶν αἱμάτων» Της. Αἰσθάνεται μεγάλῃ «συνοχὴν καρδίας» (Β' Κορ. β' 4) διὰ τὴν εὐνοίαν τοῦ Ὑψίστου, ἡ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 247)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 229 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Τέλος, ἡ περίοδος τῆς ἀναγνώσεως τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου περιορίζεται στὰ πέντε Σάββατα καὶ στὶς ἑσπερινὰς Κυριακὰς τῶν Νηστειῶν. Κατὰ τὴν Α΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν διαβάζεται ἡ περικοπὴ Ἰωάν. α' 44-52 γιὰ τὴ φράσι «ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρετ» (στίχ. 46). Ὅπως γράψαμε σὲ ἄλλη συνάφεια, τὴν Κυριακὴ αὐτὴ ἐορταζόταν ἡ μνήμη τῶν προφητῶν Μωϋσέως, Ἀαρὼν καὶ τῶν λοιπῶν. Ἡ περικοπὴ αὐτὴ ἦταν ἡ μόνη κατάλληλη, ἀφοῦ σ' αὐτὴ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοῦ ὁ Ἰησοῦς ὡς ὁ προφητευθεὶς ἀπὸ τοὺς προφῆτες Μεσσίας.

Ὅτι κατὰ τὴν περίοδο κάθε εὐαγγελιστοῦ καταβαλλόταν κατ' ἀρχὴν προσπάθεια νὰ διαβάζονται τουλάχιστον κατὰ τὶς Κυριακὰς περικοπὲς ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ τῆς περιόδου, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐπὶ κατὰ τὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐβδόμη ἀπὸ τοῦ Πάσχα, ἀναγιγνώσκεται ἡ περικοπὴ Ἰωάν. ιζ' 1-13, κατὰ τὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ Ἰουλίου ἡ περικοπὴ Ματθ. ε' 14-19 καὶ κατὰ τὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ Ὀκτωβρίου ἐκ μεταθέσεως «τὸ εὐαγγέλιον τοῦ σπόρου» (Λουκ. η' 5-15), ἐνῶ ἀρχικὰ προβλεπόταν καὶ ἐδῶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς περικοπῆς Ματθ. ε' 14-19. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μετὰ τὴν Κυριακὴ τῶν Προπατόρων, στὴν ὁποία ἐκ μεταθέσεως ἐτέθη ἡ περικοπὴ τῆς ΙΑ΄ Λουκᾶ (ιδ' 16-24), ἀντὶ τῆς παραλλήλου περικοπῆς Ματθ. η' 5-13, πού προβλέπεται ἀπὸ ὀρισμένα χειρόγραφα καὶ πού ἦταν καὶ πιὸ κατάλληλη, γιατί σ' αὐτὴ γίνεται ρητῶς λόγος γιὰ τοὺς πατριάρχες Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ (στίχ. 11) πού γιορτάζονται μαζί με τοὺς ἄλλους προπάτορες τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴ αὐτή.

428. Μπορεῖ νὰ γίνῃ μερικὴ κατάλυσις τῶν ἁγίων πρὸ τῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν; (Ἑρώτησις Αἰδεσιμ. π. Κ.).

Δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς, πρακτικὸς ἔστω, λόγος, πού νὰ δικαιολογῇ τὴ μερικὴ κατάλυσις τῶν ἁγίων πρὸ τῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν. Ὁ ἱερεὺς, κατὰ τὴν

τάξι, κοινωνεῖ πρῶτος αὐτὸς καὶ κατόπιν καλεῖ τὸ λαὸ νὰ μετέσχη καὶ αὐτὸς στὰ ἄχραντα μυστήρια. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐνιαία πρᾶξι προσευλεύσεως στὴ θεία κοινωνία κλήρου καὶ λαοῦ, πού ἀρχίζει μετὰ τὸ «τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις» καὶ τίς προπαρασκευαστικὰς εὐχὰς καὶ κατακλείεται μετὰ τίς διακονικὰς προτροπὰς καὶ τὴν εὐχὴ τῆς εὐχαριστίας. Παλαιότερα ἡ ἐνότητα αὐτὴ ἦταν πιὸ ἐμφανὴς, γιατί δὲν διακοπτόταν ἀπὸ τὸ νεώτερο «Μετὰ φόβου Θεοῦ...». Οὔτε ἡ ψαλμωδία τοῦ κοινωνικοῦ σταματοῦσε μετὰ τὴν κοινωνία τῶν ἱερέων, ἀλλὰ συνεχιζόταν καὶ κατὰ τὴν κοινωνία τῶν λαϊκῶν, ὅπως πρέπει νὰ γίνεται καὶ σήμερα ἀν' ὑπάρχῃ μεγάλη προσέλευσις τοῦ λαοῦ στὰ ἅγια μυστήρια. Ἡ κατάλυσις τῶν περισσευμάτων τῆς θείας κοινωνίας γίνεται μετὰ τὴν κοινωνία ὅλων στὴν πρόθεσι —παλαιότερα στὸ διακονικὸ— μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας. Ἡ ἁγία τράπεζα ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι οὔτε ὁ παραδοσιακός, ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ πρακτικὸς, κατάλληλος τόπος γιὰ τὴν κατάλυσι, ἔστω καὶ τὴ μερικὴ, τῶν ἁγίων.

Ἀ λ λ η λ ο γ ρ α φ ί α.

Αἰ δε σι μ. π. Χ. Κατὰ τὴ μεγάλη εἴσοδο ὁ δισκος κρατεῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, κατὰ τὶς τυπικὰς διατάξεις, μετὰ τὸ ἀριστερὸ χεῖρ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεξιόν. Αὐτὸς εἶναι ὁ παραδοσιακὸς τρόπος τῆς μεταφορᾶς τοῦ καὶ ὀφείλεται ἀσφαλῶς στὴ θέσι αὐτὴ τῶν ἱερῶν σκευῶν στὴν ἁγία τράπεζα καὶ στὴν πρόθεσι καὶ στὴν ἀνάγκη συνεργασίας καὶ τῶν δυὸ χειρῶν γιὰ τὴν παραλαβὴ καὶ τὴν τοποθέτησι τοῦ δισκαρίου, πού δὲν εἶχε τὴ μεταγενεστέρᾳ βάσι. Ἀντίθετα τὸ ἅγιον ποτήριον εἶχε πάντοτε βάσι καὶ γι' αὐτὸ ἡ μεταφορὰ του ἦταν καὶ εἶναι εὐκολωτέρα. Οἱ σχετικοὶ προβληματισμοὶ εἶναι σχολαστικοὶ καὶ χωρὶς σημασία. Κατὰ ποιά λογικὴ τὸ ποτήριον τιμᾶται λιγώτερον ἀπὸ τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ γιατί ἡ τιμὴ πρὸς τὸ δισκίον ἐκφράζεται μετὰ τὸ κράτημά του μετὰ τὸ δεξιόν χεῖρ; Ὁ προβληματισμὸς ξεκίνησε ἀπὸ τὴ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ὅπου πραγματικὰ τὸ μὲν δισκίον περιέχει τὸ τίμιον σῶμα τὸ δὲ ποτήριον κοινὸ οἶνον. Καὶ ἐδῶ ὅμως τὸ πρόβλημα εἶναι ἀνύπαρκτον. Ὁ παραδοσιακὸς τρόπος μεταφορᾶς τῶν ἁγίων καὶ στὴν Προηγιασμένη εἶναι ὁ ἴδιος, γιὰ τοὺς ἴδιους προφανῶς πρακτικὸς λόγους. Ἄς μὴ γεννοῦμε νόθα προβλήματα ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχουν καὶ ψάχνουμε ὑστερα νὰ βροῦμε δῆθεν εὐλαβεῖς λύσεις γι' αὐτά.

Ο ΜΥΡΟΒΛΥΤΗΣ ΑΓΙΟΣ

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΠΑΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ

Πνευματικό συμπόσιο καὶ οὐράνια χαρὰ εἶναι ἡ κάθε ἑορτὴ τῆς πίστεως, ὅπου οἱ πιστοὶ μεταρσιώνονται σὲ «φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας τέκνα» καὶ ὅπου «οἱ οὐρανοὶ ἀγállονται σὺν τοῖς ἀγγέλοις καὶ ἡ γῆ εὐφραίνεται σὺν τοῖς ἀνθρώποις».

Ὁ καθένas καλεῖται ἀπὸ τὰ Βιβλικὰ ἀναγνώσματα τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δόκλῃ τὴν ὑμνογραφία νὰ ἐμβαθύνει στὸ νόημα κάθε μνήμης ἑορταζομένου Ἀγίου καὶ παραδειγματιζόμενος ἀπὸ τὴ μορφή του νὰ προσανατολίζεται πρὸς τὸν «Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης».

Καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Ὀκτωβρίου, ποὺ ἡλεκτρίζει τίς ψυχὰς ὅλων, εἶναι τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἀγίου Δημητρίου, τοῦ Μυροβλύτου.

Πρὶν ἀπὸ 1679 χρόνια ὁ Ἅγιος Δημήτριος θανατώθηκε μὲ μαρτυρικό θάνατο χάριν τῆς πίστεως στὴν Θεσσαλονίκην, στὸ σημεῖον ἀκριδῶς ἐκεῖνο ὅπου σήμερα ὑψώνεται τὸ ὑπέρροχο καὶ μεγαλοπρεπέστατο παλαιοχριστιανικὸ μνημεῖο, ἡ Πεντάκλιτος Βασιλική, ἀφιερωμένη στὴν μνήμη τοῦ Μεγαλομάρτυρος.

Ἡ ἐποχὴ, ποὺ ἔζησε ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ἦταν εἰδωλοκρατικὴ καὶ μὲ παχυλὰς ἰδέες διὰ τὸν ἄνθρωπον, ποὺ κρατοῦσαν αὐτὸν δέσμιον στὰ χαμηλὰ καὶ εὐτελεῖ πάθη τῆς εὐζωίας. Οἱ ὕλικες ἀπολαύσεις εἶχαν σχεδὸν θεοποιηθεῖ καὶ τοῦτο ἦταν ἔργο τῆς ἀμαρτίας, ποὺ κατέκλυσε τότε τὸν κόσμον. Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ ἀθλία κοινωνικὴ κατάσταση δὲν ἐμπόδισε τὸ Μυροβλύτη Ἅγιο νὰ θραύσει τὸ κέλυφος τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, νὰ ἐγκαταλείψει τίς μαρμαρίνες θεότητες μὲ τοὺς νεκροὺς θεοὺς καὶ νὰ ἔλθει σὲ εὐγένειαν καὶ ὠριμότητα ψυχῆς, ποὺ ἀπαιτεῖ τὸ Θεῖο Φῶς.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος διέκρινε εὐστοχα νὰ σῇγει: ὁ εἰδωλοκρατικὸς κόσμος ἀπὸ τίς ὀμιότητες, τὴν ἀδικίαν, τοὺς πολέμους καὶ ἀπὸ ἔλλειψη ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Καὶ ἀντὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου ποὺ ἔφθινε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, ἀνέτειλε ἕνας ἄλλος, ὁ Χριστιανικός, μὲ βασικὸν νόμον καὶ ἀρχὴν τὴν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον Θεῖον Ἀγάπην. Ἀπὸ τὸ χάος καὶ τὴν ἀθλιότητα τῆς εἰδωλοκρατίας γεννήθηκε ἡ Θεοῦδότη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς συντρίβει τὴν ἄρνηση καὶ τὴν ἀντίσταση τοῦ κόσμου.

Τὸ μαρτύριον τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ὡς καὶ ὅλων τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως, φανερώνει καὶ διατρανώνει τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἀποφασιστικότητά της νὰ μὴ φοβᾶται τὸ θάνατο, διότι μετὰ ἀπὸ αὐτὸν ἀκολουθεῖ ἡ Ἀνάστασις.

Μετὰ τὸ θάνατο καὶ τὴν Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ θάνατος δὲν εἶναι πλέον τὸ φοβερὸν γεγονός τῆς ζωῆς, ἀλλὰ «ὁ μέγας μυσταγωγός», ποὺ μυσταγωγεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν σώζει ἀπὸ τὴν ἀηδία τῆς φθορᾶς. Στὸ σημεῖο αὐτὸ «ὁ ἀθείσμος πρεσβεύει: ἕνα διπλὸ ἄσπο. Παράγει: τὴ ζωὴ ἀπὸ τὸ μηδὲν καὶ ἐκμηδενίζει: τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν στιγμή τοῦ θανάτου. Δὲν εἶναι: ὅμως ἡ ζωὴ

ἕνα στοιχεῖο ἀπὸ τὸ μηδὲν, ἀλλὰ ὁ θάνατος ἕνα στοιχεῖο τῆς ζωῆς». Ὁ μάρτυς μπροστὰ στὸ θάνατο ὀπλίζεται μὲ ἐλπίδα, ποὺ λαμβάνει ἀπενίζοντας τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ γνωρίζει, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἡ καθάρσις καὶ πού, περνώντας ἀπὸ αὐτόν, θὰ φθάσει στὴν Ἀνάστασις. Ὁ Χριστιανικός δὲν ἀλλάξε μόνον τὴν φύση καὶ τὴν οὐσία τοῦ θανάτου, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν ὀνομασία του, ποὺ ὀνομάζει: «κοίμησις».

Οἱ μάρτυρες μπροστὰ στὰ φορικτὰ βασανιστήρια διατηροῦν ὠκεάνειο ἡρωϊσμὸ καὶ μεγαλοψυχία. Οἱ τόποι τῶν μαρτυρίων γίνονται Ἐκκλησίες, ποὺ ἀγιάζουν τὰ πλήθη. Οἱ τάφοι τοὺς ἀναβλύζουν «μύρον πολυτίμον». Ὁ τάφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι: ὡς παραδείσου ὠραιότερος ὄντως. Πράγματι μέσα στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου μεταβάλλεται σὲ ἐλπίδα, ποὺ φέρει τὴν δεδαϊότητα τῆς Ἀνάστασις, τῆς καθάρσις, τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως τονίζει: κάθε μνήμη ἑορταζομένου μάρτυρος, ποὺ μὲ τὸν μαρτυρικόν του θάνατον δὲν ἀφανίζεται ἀλλὰ ζεῖ στὸ πάνθεο τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ μάρτυς μέσα στὰ μαρτύριά του αἰσθάνεται ζωντανή τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπ' αὐτὴν λαμβάνει τὴν μυστικὴ δύναμη διὰ τὸ μαρτύριο καὶ τὴν ἔκστασις.

Ὁ μάρτυς γίνεται: τὸ ὄργανο ἐκεῖνο, ποὺ ὁ Ὑψιστος κάνει: γνωστὴ στὸν κόσμον τὴν παντοδυναμία Του.

Ὁ μάρτυς εἶναι φορεὺς καὶ χορηγὸς συγχρόνως τῆς Θείας Χάριτος, ποὺ ἐμψυχώνει: αὐτὸν μὲ ἀνεξήγητη ψυχικὴ καὶ σωματικὴ δύναμη κατὰ τὰ φορικτὰ βασανιστήρια.

Ὁ μάρτυς ἐκφράζει: τὸ θαῦμα τῆς ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ θελήματος, τῆς ἀνακαίνισης καὶ τῆς ἀναγέννησης αὐτοῦ μὲ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν. Μὲ τὸ μαρτύριό του κηρύσσει: ἀδιάλεπτα κατὰ τὸν πλεόν καταληπτὸν καὶ ζωηρὸν τρόπον τὴν δόξαν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ χορεία τῶν μαρτύρων συγκινεῖ ἰδιαίτερα τοὺς πιστοὺς, διότι: ὁ καθένas συμπάσχει: μὲ τὸ μάρτυρα, ζεῖ καὶ ἀναπνέει: μὲ τὴν καρδιά του, συμμερίζεται: «τὰ κατὰ κόσμον δεινὰ καὶ τὰς θλίψεις» του, ἀλλὰ καὶ ἐνθαρρύνεται: ὁ πιστὸς ἀπὸ τὴ θαυμαστὴ καρτερία τοῦ μάρτυρος καὶ οἰκαιοποιεῖται: τὴν δι' αὐτοῦ στὸν κόσμον ἐρχομένη Θεία Χάρη καὶ Εὐλογία.

Τὰ μαρτύρια τῶν Ἀγίων εἶναι: ὁ ζωντανὸς τῆς Ἐκκλησίας λόγος, ποὺ μεταρσιώνεται σὲ θαυμαστὰ καὶ δυναμικὰ ἔργα τῆς πίστεως μὲ τὴ δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ὁ μάρτυς καὶ κατὰ τὴ στιγμή ἀκόμη τῆς οδύνης καὶ τῶν πόνων, συγχωρεῖ, παρακαλεῖ καὶ κηρύττει: διὰ ἐπιστροφή στὸ Θεὸ Πατέρα καὶ Δημιουργὸ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Πολλοὶ δὲ δίδωται καὶ δῆμοι ἁγίων ἐγκατέλειψαν τίς λόγχες καὶ τὰ ἱερώματα καὶ βαπτίσθηκαν χριστιανοί, παραδειγματιζόμενοι: ἀπὸ τὴν καρτερίαν καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν τῶν μαρτύρων.

Τὰ μαρτύρια μιλοῦν στὴν ψυχὴ τοῦ καθενὸς περισσότερο ἀπὸ κάθε γραπτὸ ἢ προφορικὸ λόγος, δι' αὐτὸ καὶ κατέχουν σημαντικὴ θέση στὴν ὅλη οἰκονομία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ θεσμός τῶν μαρτύρων ὑπάρχει ὄχι μόνον στοὺς χρόνους τῆς Κ. Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς Π. Διαθήκης. Ὁ προφήτης Δανιὴλ στὸ λάκκο τῶν λεόντων, οἱ ἅγιοι Τρεῖς Παῖδες στὴ φλόγα τῆς καμίνου, οἱ Μακκαδαῖοι, ποὺ προτρέπονται μάλιστα ἀπὸ τὴν μητέρα τους νὰ ὑπομείνουν «ἄχρι τέλους τὸ μαρτύριον», ὁ πολυπαθὴς Ἰωδὸς, τὰ σφαγιασθέντα ἀπὸ τὸν Ἡρώδη νήπια, ὁ ἀποκεφαλισθεὶς Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, καὶ πλῆθος ἄλλων γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν δικαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, εἶναι ἀπὸ τὰ συμπαθέστερα πρόσωπα τῆς Βίβλου. Δι' αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἀπόστολοι ὑπέμειναν μαρτυρικὸν θάνατον, ὅπως ἀκριδῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπεσφράγισε τὸ ἔργο Του μετὰ τὴν μαρτυρικὴ Θυσία τοῦ Γολγοθᾶ. Ὁ θεμέλιος τῆς Ἐκκλησίας λίθος εἶναι τὸ αἷμα τοῦ Γολγοθᾶ, ἀλλὰ καὶ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων. Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία ψάλλει: «Τῶν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ μαρτύρων Σου, ὡς πορφύραν καὶ δύσσον τὰ αἵματα ἡ Ἐκκλησία σου στολιωμένη, δι' αὐτῶν δοᾷ σοι...».

Παράλληλα πρὸς τὴν «Ἀποστολικὴν Διαδοχὴν» τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Μαρτυρικὴ Αὐτῆς Διαδοχὴ, ποὺ ἀνάγεται ὄχι μόνον στοὺς χρόνους τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ στοὺς θαθεῖς χρόνους τῆς Π. Διαθήκης. Ἡ ἀδιάκοπη καὶ συνεχὴς μαρτυρικὴ κληρονομία τῆς Ἐκκλησίας ἀφυπνίζει καὶ ζωογονεῖ τοὺς χριστιανούς. Πόσο ἔλαμψε καὶ στὸν αἰῶνα μας ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὰ μαρτύρια γνωστῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν;

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει νὰ διακονεῖ τὸν ἄνθρωπον μετὰ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ στοργή, ὅπως πάντοτε καὶ νὰ δίδει στὸ σύγχρονο κόσμον τὴν καλὴν μαρτυρίαν. Ἡ Ἐκκλησία συμπιρίσταται τὸν σημερινὸ ὁδοιπόρο τῆς ζωῆς νὰ ἀνεύρει καὶ νὰ διατηρήσει στὴ ζωὴ του τὴν θεῖαν εἰκόνα, «ὅπερ ἦς Χριστὸς ἀπέθανεν», καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά του καὶ τιμὴν, ποὺ καθημερινὰ ἀμικρύνεται: στίς διστοικὲς μέριμνες, στὸ ἄγχος καὶ στὴν ἀγωνίαν τῶν καιρῶν. Αὐτὴν ἀκριδῶς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον ὑπηρέτησε καὶ ὑπηρετεῖ ἕως σήμερον ὁ Ἅγιος Δημήτριος καὶ τὸ μαρτύριό του, καθὼς καὶ ὁ περικαλλὴς Ναὸς Του στὴν Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη, ποὺ στέκει: σὰν νὰ σκέπει τὸν Μυροδύτην Ἅγιον καὶ ἔλκει: σὰν καπαθέλων μαγγήτης τίς ψυχὰς πρὸς τὸν Θεὸν Λυτρωτὴν. Ἀλλὰ καὶ τὴν πίστη τῆς χριστιανικῆς ὁμολόγησε στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ὁ Ἅγιος Δημήτριος μετὰ τὸ μαρτύριό του, ὁ δὲ Θεὸς δέχθηκε τὴν θυσία τοῦ Μυροδύτου «ὡς θυμίαμα εὐοσμίου καὶ ὡς μύρον πολύτμιον».

Στὸ σύγχρονο κόσμον τὸ χρέος καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ καθενοῦς εἶναι ἀκριδῶς τὸ ἴδιο μετὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν Μαρτύρων. Εἶναι: νὰ συντελεῖ πάντοτε στὴν πληρότητα τοῦ «ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου ἐπὶ τῆς γῆς». Ἀς μὴ ὑστερήσουμε καὶ ἡμεῖς σήμερα ὀρθοδόξου διώματος καὶ μαρτυρίας καὶ ἄς συνεργήσουμε οἱ πάντες νὰ λάμψει: στὸν κόσμον τὸ Φῶς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μμμούμενοι: τὸν Μυροδύτην Ἅγιον Δημήτριον.

Η Ω, ΔΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 244)

ὁποία τῆς ἐπεφυλάχθη μετὰ τὴν ἐκλογὴν νὰ γίνῃ αὐτὴ τὸ ὄργανον τῆς εὐδοκίας Του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Καὶ καλύπτει μετὰ τὴν σιωπὴν τῆς τὰ ἅγια συναίσθημά της, εὐρίσκουσα μόνην διέξοδον τῆς ἐκχειλιζούσης καρδίας της τὴν δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀληθῶς «Κ ε χ α ρ : τ ω μ ε ν η» ἡ Παρθένος καὶ Θεοτόκος.

3. Εἶναι, διὰ τοῦτο, πρότυπον μιμήσεως διὰ κάθε χριστιανόν.

Συνήθως ἀρέσκονται πολλοὶ ἄνθρωποι νὰ ἀκούεται τὸ ὄνομα των, νὰ δημιουργῆται εὐμενὴς θόρυβος περὶ τοῦ ἐκντοῦ των. Νικᾷ πολλοὺς ὁ ἐγωϊσμός. Καὶ φαντάζονται διὰ τὸν ἐκντόν των, ὡς προεῖπομεν, πολὺ περισσότερα καὶ μεγαλύτερα ἀπὸ ὅ,τι πράγματι ἀξίζουν.

Ἀλλὰ καὶ μόνον ἐὰν σκεφθῶμεν πῶς μᾶς θέλει ὁ Θεός, καὶ πῶς εἴμεθα εἰς τὴν πραγματικότητά, θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ἡ ἀπόστασις εἶναι μεγάλη μεταξὺ τῆς πραγματικότητος καὶ τοῦ δέοντος. Καὶ ἀντὶ ταῦτα ὑψηλοφρονῇ ὁ χριστιανός, εἶναι προτιμότερον καὶ ὠφελιμότερον δι' αὐτόν νὰ ἐλέγχῃ καὶ νὰ βελτιώσῃ συνεχῶς τὸν ἐκντόν του (χαρκατῆρα, ἥθος, συμπεριφορὰν, τὴν ζωὴν του ἐν γένει), ὥστε νὰ εἶναι: τὰ πάντα «κατὰ Θεόν».

Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου: «ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, εἰ μὴ ἐπὶ τὸν ταπεινόν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους;» (Ἠσ. ξς' 2). Δηλ. θὰ ἐπιφυλάξω τὸ ἔλεός μου καὶ τὴν εὐλογίαν μου εἰς ὅποιον εἶναι ταπεινός, ἡσυχός, ἀθόρυβος, καὶ πρὸ παντός θὰ σέβεται τὸν νόμον μου.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖον —τὸ νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος σέβας

καὶ εὐλαδὲς δέος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ὥστε ὁ νόμος Του νὰ ἀποτελῇ τὸν ἄξονα τῆς ζωῆς μας— κατ' ἐξοχὴν ζητεῖ καὶ ἀναμίνει ἀπὸ ὅλους ὁ Κύριος καὶ Θεός μας. Ἐκτιμᾷ καὶ εὐλογεῖ καὶ θραυθεύει τὴν πρὸς Αὐτὸν στροφὴν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας μας καὶ τὴν προσαρμογὴν τῆς ὅλης ζωῆς μας πρὸς τὸ ἅγιον θέλημά Του. Θέλει: νὰ ἔχωμεν τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα νὰ λέγωμεν πρὸς Αὐτόν: «λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούει: ὁ δούλος σου» (Α' Βασ. γ' 10). «Ὅ,τι θέλεις καὶ ὅ,τι Σὺ ὀρίξεις, εἴμαι: πρόθυμος νὰ τὸ ἐκτελέσω ἀπροφασίστως καὶ ἀνεπιφυλάκτως».

Μὴ λησμονώμεν ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγιότης τῆς Παναγίας ἀπεκορυφώθη, ὅταν «ἡ ταπεινὸς τῆς δούλης Αὐτοῦ» ἐξεδηλώθη ὡς ἀνεπιφύλακτος καὶ ἀπολυπραγμώνητος ἀποδοχὴ τοῦ μυστηρίου τῆς εὐδοκίας Του, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἐν Χριστῷ, ἡ σάρκωσις τοῦ Ὁποίου θὰ ἐγένετο «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου». Τότε ἠκούσθη ἐκ τοῦ στόματός Της τὸ «ἐὶ δ ο ὕ ἡ δ ο ὕ λ η Κ υ ρ ί ο υ · γ έ γ ο ι τ ὁ μ ο ι κ α τ ᾱ τ ὁ ρ ῆ μ ᾱ σ ο υ». Ἡ ταπεινὴ Παρθένος ὑποκλίνεται εὐλαδῶς ἐνώπιον τῆς βουλῆς τοῦ Ὑψίστου. Καὶ γίνεται: «ὕψηλότερα τῶν οὐρανῶν». Βασίλισσα τῶν ἀγγέλων. Δέσποινα τοῦ κόσμου.

Εἶθε καὶ ἡμεῖς, τὰ πνευματικὰ της τέχνα, νὰ ἀποδεχώμεθα ἐν παντὶ καὶ πάντοτε τὸ ἅγιον θέλημά Του, μετὰ τὴν διάνεσιν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ πιστοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἐτοιμοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν ἐντολῶν Του, ὥστε νὰ εὐδοκῇ ὁ Πανάγαθος νὰ «ἐπὶ β λ έ π η ἐπὶ τ ῆ ν τ α π ε ί ν ω σ ι ν τ ὶ ν δ ο ὕ λ ω ν Α Ὑ τ ο Ὑ» μετὰ πάσης εὐλογίας καὶ χάριτος.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

‘Η τέχνη τῆς ἀγάπης*

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Κλιμάκωση τῆς συμπεριφορᾶς

1. Ὁ ἔπαινος ὑποχρεώνει

Ὅλα αὐτὰ βέβαια, πού ὑποδεικνύονται πρὸ πάντων, δὲν εἶναι εὐκόλα γιὰ νὰ ἐπιτελεσθοῦν ἀπὸ μέρους μας· δὲν γίνονται αὐθόρμητα οὔτε εἶναι καὶ αὐτονόητα. Ποικίλοι ψυχολογικοὶ μηχανισμοὶ —ὅπως γιὰ παράδειγμα τῆς προσβολῆς, τῆς ἀντιστάσεως, τῆς μεταβιβάσεως καὶ ἄλλοι μηχανισμοὶ ἀμύνης— παρεμβαίνουν καὶ καθορίζουν τὸν τύπο τῆς συμπεριφορᾶς μας πρὸς τοὺς ἄλλους.

Γιὰ νὰ τύχουν ἐφαρμογῆς οἱ «συστάσεις» τοῦ ἀδῶα προϋποθέτουν ἕναν ἐξαναγκασμὸ τοῦ ἑαυτοῦ μας γιὰ νὰ συμπεριφερόμαστε ἀνάλογα πρὸς τὸν πλησίον μας ὅταν τὸν συναντᾶμε. Νὰ τὸν καλωσορίζουμε, δηλαδὴ, νὰ τὸν γλυκοχαιρετᾶμε, νὰ τὸν τιμοῦμε πᾶνω ἀπὸ τὰ μέτρα του καὶ νὰ τὸν ἐπαινοῦμε καὶ γιὰ ἐκεῖνα ἀκόμα πού δὲν ἔχει. Ὅλα αὐτὰ μάλιστα νὰ τὰ κάνουμε ὅχι μόνο ὅταν εἶναι μπροστά, ἀλλὰ κι ὅταν ἀκόμα χωρισθεῖ ἀπὸ μᾶς νὰ λέμε γι’ αὐτὸν κάθε καλὸ καὶ τίμιο.

Εἶναι ἄλλωστε συνηθισμένο νὰ λέμε ἄλλα μπρὸς καὶ ἄλλα πίσω. Γι’ αὐτὸ μόνο ὅταν μάθει, ὅτι τὸν τιμοῦμε καὶ στὴν ἀπουσία του καὶ δὲν τὸν διασύρουμε, τότε θὰ αἰσθανθεῖ πῶς αὐτὰ πού τοῦ λέγαμε δὲν ἦταν μόνο λόγια κολληκευτικά ἢ γιὰ νὰ κάνουμε ἐντύπωση στοὺς παρισταμένους. Μὲ τὸν τρόπο μας αὐτὸ τὸν παρασύρουμε στὸ καλὸ καὶ τὸν ἐναγκαλιζόμαστε νὰ μᾶς ντρέπεται· σὲ περίπτωση πού θὰ ἤθελε νὰ συμπεριφερθεῖ διαφορετικά καὶ μὲ διαγωγὴ ἄλλη ἀπ’ ἐκεῖνη γιὰ τὴν ὁποία τὸν ἐπαινεῖσαμε ὅταν τὸν χαιρετίσαμε· ἔτσι σπέρνουμε στὴν ψυχὴ του σπέρματα ἀρετῆς.

Κι ἂν ἀκόμα ὁ πλησίον μας ἔχει κάποιο ἐλάττωμα θὰ δεχθεῖ ἀπὸ μᾶς εὐκόλα τὴν θεραπεία του, ὅταν τὸν τιμοῦμε μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο. Εἶναι σὰ νὰ ἐνεργοποιεῖται αὐτὸ πού στὴν κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζουμε «φιλότιμο», πού τόσο πέραση ἔχει σὲ μᾶς τοὺς Ἑλλήνες, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Μεσογείου⁶.

2. Στόχος μας τὸ χαμένο κίνητρο

«Ὁ ἔπαινετικός αὐτὸς τόνος —πού προτείνει ὁ ἀδῶας Ἰσαάκ— μπορεῖ νὰ μᾶς φανεῖ ὅτι ξεπερνᾶει τὸ μέτρο. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ συλλάβουμε τὴν πρόθεση πού

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 234 τοῦ ὑπ’ ἀρ. 20 τεύχους.

ἐνυπάρχει· ν’ ἀποκαλύψει στὴν ψυχὴ τὸ δικό της πλοῦτο καὶ νὰ τῆς δώσει ἐμπιστοσύνη ὥστε ν’ ἀναζωπυρεῖ ἀδιάκοπα τὴν ὁρμὴ τῆς βουλήσεώς της», ὅπως χαρακτηριστικὰ παρατηρεῖ ἡ Anne - Marie Malingrey, ὅταν ἀναφέρεται στὸν ἐγκωμιστικὸ τρόπο πού χρησιμοποιοῖ στὴν ἐπιστολογραφία του ἕνας ἄλλος σπουδαῖος ἐκκλησιαστικὸς παιδαγωγός, ὁ ἱ. Χρυσόστομος. Ἡ παρατήρηση αὐτὴ ὁρίσκει ἐδῶ τὴν οἰκεία θέση τῆς⁷.

Ἡ ὅπως πολὺ ὁμορφα διατυπώνει ὁ πρόσφατα ἐκλιπὼν πρωτοπρεσβύτερος Ἀλέξανδρος Σμέμαν, ἡ ἀγάπη

Ποῖος θὰ τολμήσει τὴν πρώτη κίνηση;

μας γιὰ τὸν ἄλλο μᾶς κάνει: «ν’ ἀνακαλύπτουμε σὲ κάθε ἄνθρωπο αὐτὸ πού τὸν κάνει ἀξιαγάπητο καὶ πού εἶναι δοσμένο ἀπὸ τὸν Θεό»⁸. Ὅταν πιά τὸ ἀνακαλύψουμε ὁ τιμητικὸς μας λόγος γίνεται κάτι τὸ ἀπλό, ἔχει πού νὰ σταθεῖ καὶ νὰ κινήσει γῆ καὶ οὐρανό.

Ἀγαθὰ ὅμως ἀποτελέσματα συντελοῦνται καὶ σ’ αὐτὸν πού μιλάει τιμητικά γιὰ τὸν ἄλλο. Μὲ τὸν καλὸ αὐτὸ τρόπο συνηθίζει κι αὐτὸς κι ἀποκτάει καλὸ τύπο καὶ πολλὴ ταπεινὴση καὶ χωρὶς μεγάλο κόπο κατορθώνει μεγάλες ἀρετές. Ἐπαινώντας τὸν ἄλλο δυσκολευόμαστε στὴ συνέχεια νὰ τὸν κακολογήσουμε. Ἐχουμε ἤδη ἐκτεθεῖ μπροστὰ σὲ ἄλλους καὶ δεσμευόμαστε νὰ ποῦμε διαφορετικὰ πράγματα ἐκ τῶν ὑστέρων. Ἀκόμα, συνηθίζου-

σὲ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

με νὰ βλέπουμε τὸ καλὸ στὸν πλησίον, ὅποιο καλὸ κι ἂν ὑπάρχει, καὶ νὰ τὸ ἀναδεικνύουμε προβάλλοντάς το.

3. Χωρὶς μομφή, θυμὸ ἢ πάθος

Ἀκόμα καὶ τότε ὅταν διακρίνουμε κάτι κακὸ σ' ἐκεῖνον εἴτε αὐτὸ ἀνάγεται στὴν πίστη ἢ στὰ ἔργα του. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο χρειάζεται πραγματικὰ μεγάλη προφύλαξη. Γιατί, βλέποντας αὐτὰ στὸν πλησίον μας καὶ κάνοντας του παρατηρήσεις μπορεί νὰ παρακινήσουμε τὸν ἴδιο σὲ θυμὸ ἢ ἀκόμα κι ἐμεῖς νὰ τὸν φθονήσουμε ἢ νὰ τὸν ἀποστραφούμε. Ἄν χρειαστεῖ πάλι νὰ ποῦμε κάτι, τότε ἔνα - δυὸ λόγια ἀρκοῦν κι αὐτὰ ὄχι ἐλεγκτικὰ εἰπωμένα καὶ μὲ διάθεση μομφῆς· χωρὶς ἐξάψεις θυμοῦ γιὰ νὰ μὴ τὸ ἀντιληφθεῖ σὰ σημάδι ἐχθρας.

Σὰ ἄλλα σημεία (στὸν ΟΓ' Λόγο του, σ. 250, Ε' σ. 28 καὶ ΝΗ' σ. 207) θὰ μᾶς πεί ὁ ἀδὸς γιὰ τὴ δέουσα στάση μας κατὰ τὸν ἑλεγχό, τὴ διόρθωση καὶ τὴ θεραπεία. Ἐδῶ, κυρίως, τονίζει τὴ διάθεση ἀγάπης πού πρέπει νὰ τὴν ἀφήσουμε νὰ ἐκφραστεῖ διάχυτα. Ἡ ἀγάπη, γιὰ, νὰ ἐκφράζεται σὲ ὅλη τὴ θετικὴ χρωματικὴ κλίμακα πού διαθέτει. Χρειάζεται ὅμως μεγάλη αὐτοσυγκράτηση στὰ ἀρνητικὰ σημεία. Οὔτε θυμὸς, οὔτε παροξυσμός, οὔτε μομφή μὲ πάθος, οὔτε κρίση. Ἡ γνώση ὅτι ἔχουμε ὅλοι κριτὴ στοὺς οὐρανούς μᾶς κάνει ταπεινούς καὶ τὸ ταπεινὸ φρόνημα εἶναι καρπὸς τῆς καθαρῆς συνειδήσεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πού εἶναι Κύριος ὁλων⁹.

4. Σώματι καὶ ψυχῇ

Αὐτὸ πού κάνει ἐντύπωση στὸ κείμενο πού ἀναγνώσαμε εἶναι μία ψυχosoωματικὴ ἀντίληψη τῆς προσεγγίσεως τοῦ πλησίον. Μία πλήρης συμμετοχὴ ὅλων τῶν ψυχικῶν μας δυνάμεων στὸν ἀγώνα τοῦ καλοῦ· τῶν βουλητικῶν, τῶν γινωστικῶν, τῶν συναισθηματικῶν λειτουργικῶν στὴ θετικὴ τους ἰδιαίτερα φόρτιση. Οἱ δυνάμεις αὐτὲς διοχετεύονται σωματικά, «ἐνσαρκνώνονται» στὶς διαπροσωπικὲς μας σχέσεις, ἔτσι πού νὰ μποροῦμε νὰ μιλάμε γιὰ μιὰ σωματικοψυχικὴ διαποίμανση.

Δὲν εἴμαστε ψυχροὶ παρατηρητὲς τῆς καταστάσεως τοῦ ἄλλου. Ἄν θέλουμε νὰ τὸν ἐπιστρέψουμε στὸν εὐθὺ δρόμο τῆς ἀλήθειας πρέπει νὰ λυπηθοῦμε γι' αὐτόν. Τὰ λιγιστὰ μας λόγια νὰ τὰ συνοδεύουν δάκρυα ἀγάπης. Ἡ τιμὴ ἐξάλλου πού αἰσθανόμαστε γιὰ τὸν ἄλλο δὲν θὰ παραμείνει ἀπαθὴς καὶ ψυχρὴ, συμβατικὴ, κατὰ συνθήκη. Ὁ λόγος μας πρέπει νὰ εἶναι γλυκὺς («νὰ γλυκοχαίρεται»). Ἡ χειραψία μας νὰ ἀπτεται πραγματικὰ κι ὄχι νὰ ξεγλυπτροῦν τὰ χέρια μας σὰ νὰ θέλουν ν' ἀποφύγουν αὐτὴ τὴν ἐπαφή, σὰν ὁ ἄλλος νὰ ἦταν μίσημα.

Δύσκολες ἦχουν οἱ προτάσεις τοῦ ἀδὸς γιὰ «χειροφιλήματα» καὶ ἄλλες τέτοιου τύπου σωματικὲς ἐκδηλώσεις πρὸς καθημερινὴ χρῆση. Μόνο ἂν φέρουμε στὴ μνήμη μας εἰκόνες ἀπὸ αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις δικῆς μας

ἢ ἄλλων σὲ πρόσωπα πού ὑποληπτόμεθα, ἀγαπάμε καὶ τιμᾶμε, σὲ ἐξαιρετικὲς στιγμὲς τοῦ βίου, μπορεί νὰ ἀντιληφθοῦμε αὐτὸ πού ὁ πατὴρ ὑποδεικνύει σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις¹⁰.

Θυμᾶμαι μὲ νοσταλγία τὸν τρόπο πού κάποιος ἀθωνίτης γέροντας μὲ καλωσφύρισε στὴν καθοδὸ μου ἀπὸ τὸ λεωφορεῖο στὶς Κάρυες καὶ ἔτεινε τὸ χέρι του· λευκὸ, στεγνόν, καθαρὸ ὅπως τὸ χέρι ἐνὸς πολὺ νέου παιδιοῦ, μεταμορφωμένο¹¹. Μὲ τὸν ἀνεπιφύλακτο τρόπο πού μοῦ τὸ ἔδινε ἦταν σὰ νὰ μοῦ ἐνεχειρίζε ὅλη του τὴν ὑπαρξὴ σ' ἐκείνη τὴν κίνηση.
(Συνεχίζεται.)

6. Στὴν «παιδεία τοῦ γένους μας» ἡ παιδαγωγικὴ ἀρχὴ τοῦ φιλότιμου ἐπιτελεῖ πράγματα θαυμαστά. Ἰδιαίτερη ἐφαρμογὴ βρίσκει στὸ «ἐλεύθερο καὶ ἀληθινὸ πανεπιστήμιον» τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐκεῖ «βρίσκεις ἀνθρώπους πού σὲ ἀγαποῦν σὰν παιδί τους. Νοιώθεις ὅτι δὲν τὸ ἀξίζεις. Πέφτεις στὸ φιλότιμο καὶ βγαίνουν ἀπὸ μέσα σου δυνάμεις πού δὲν τίς ὑποψιάζουσαν». Βλ. κείμενο τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἐπιγραφόμενο, Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ παιδεία τοῦ γένους μας, Ἅγιον Ὄρος 1984, σ. 14, 21-22. Ἡ ὑπογραμμισμὴ εἶναι δική μας.

7. Anne-Marie Malingrey, στὴν εἰσαγωγὴ τῆς στὸν 13ο τόμο τῶν Sources Chrétiennes, ὅπου δημοσιεύει στὰ γαλλικὰ τὶς Ἐπιστολὰς εἰς Ὀλυμπιάδα, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Paris, Éd. du Cerf, 1947, σ. 60.

8. Μεγάλῃ Σαρακοστῇ, Ἀθήνα, Ἐκδ. «Ἀκρίτας», 1981, σ. 29. Ἀξίζει νὰ παρατεθεῖ ὁλόκληρο τὸ σχετικὸ κείμενο: «Ἀληθινὰ τι ἄλλο εἶναι ἀγάπη παρὰ αὐτὴ ἡ μυστηριώδης δύναμη πού ξεπερνάει τὸ τυχαῖο καὶ τὸ ἐξωτερικὸ στὸν ἄλλο — ξεπερνάει δηλαδὴ τὴν ἐξωτερικὴ του ἐμφάνιση, τὴν κοινωνικὴ του θέση, τὴν ἐθνικὴ του καταγωγὴ, τὴ διανοητικὴ του ἱκανότητα — καὶ φτάνει τὴν ψυχὴ του, τὴ μοναδικὴ καὶ μοναδικὰ προσωπικὴ «ρίζα» τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξέως, τὸ ἀληθινὸ κομμάτι τοῦ Θεοῦ μέσα του; Ἄν ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ κάθε ἄνθρωπο εἶναι ἀκριβὲς γιὰ αὐτὸς μόνον γνωρίζει τὸν ἀτίμητο καὶ ἀπόλυτο μοναδικὸ θησαυρό, τὴν «ψυχὴ» ἢ τὸ «πρόσωπο», πού ἔδωσε στὸν κάθε ἄνθρωπο. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη λοιπὸν εἶναι ἡ συμμετοχὴ σ' αὐτὴ τὴ θεικὴ γνώση, εἶναι τὸ δῶρο αὐτῆς τῆς θεικῆς ἀγάπης. Δὲν ὑπάρχει «ἀπρόσωπη» ἀγάπη γιὰτὶ ἀγάπη εἶναι ἡ ὑπέροχη ἀνακάλυψη τοῦ «προσώπου» στὸν «ἄνθρωπο», ἡ ἀνακάλυψη τοῦ συγκεκριμένου καὶ μοναδικοῦ προσώπου μέσα στὸ σύνολο γενικά. Εἶναι ἡ ἀνακάλυψη σὲ κάθε ἄνθρωπο αὐτοῦ πού τὸν κάνει «ἀξιαγάπητο» καὶ πού εἶναι δοσμένο ἀπὸ τὸ Θεόν.

9. Γιὰ τὴ γενικὴ στάση τῶν πατέρων ὡς πρὸς τὴν κρίση τοῦ πλησίον βλ. τὴν ἀξιόλογη πραγματεία τοῦ Καθηγητοῦ Ἡλίας Βουλγαράκη, Σὺ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου, Ἀθήνα, Ἐκδ. «Ἀστέρως», 1979, 122 σ.

10. Αὐτὴ ἡ σωματοψυχικὴ ἀντίληψη τῆς ποιμαντικῆς μᾶς ὁδεῖ πρὸς μιὰ προσέγγισή της μὲ σύγχρονες θεραπείες, στὶς ὁποῖες κύριος στόχος εἶναι ἡ ἀκρόαση τῆς γλώσσης τοῦ σώματος (body language), στὴν παραμέληση τῆς ὁποίας ἀποδίδεται ἡ γένεση πολλῶν διαταραχῶν. Τὸ ζήτημα, βέβαια, χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή. Βλ. Α. Μ. Σταυροπούλου, Ποιμαντικὴ θεολογικὴ ἐκπαίδευση καὶ ἡ συμβολὴ τῆς ποιμαντικῆς ψυχολογίας, Ἀθήνα 1980, σ. 12.

11. Πρβλ. Olivier Clément, Ὁ ἄλλος ἥλιος (πνευματικὴ αὐτοβιογραφία), Ἀθήνα 1983, σ. 63.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΩΝ «ΑΙΡΕΣΕΩΝ»

Του π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Τὰ ψυχο-σωματικά προβλήματα πού δημιουργεῖ ἡ παραμονή στὰ κοινόβια τῶν συγχρόνων «αἱρέσεων» εἶναι μεγάλα· ὄχι μόνο γιὰ τὰ ἴδια τὰ θύματα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ μικρὰ παιδιά πού ὀδηγοῦνται στὰ κοινόβια ἢ γεννιοῦνται μέσα σὲ αὐτά.

Μιὰ ομάδα ἐρευνητῶν τοῦ Virginia Polytechnic Institute and State University διαπίστωσε πὼς τὰ παιδιά μέσα στὰ κοινόβια τῶν «αἱρέσεων» γίνονται ἀντικείμενα κακῆς σωματικῆς μεταχειρίσεως καὶ λαμβάνουν περισσότερο ἀκανόνιστα γεύματα παρὰ τὰ παιδιά πού οἱ γονεῖς τῶν δὲν εἶναι σὲ τέτοιες «αἱρέσεις».

Ἡ Δρ. Josephine Gaines, καθηγήτρια στὸ πανεπιστήμιο αὐτό, μιὰ ἀπὸ τοὺς 4 ἐπιστήμονες πού δούλεψαν στὴν ἐρευνα, ἀνέφερε πὼς μὲ βᾶσι τὶς ἀπαντήσεις τῶν ἐρωτηθέντων, 13% τῶν «αἱρέσεων» γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται λόγος κακομεταχειρίζονται τὰ παιδιά προκειμένου νὰ μάθουν ἓνα μάθημα καὶ 34% δὲν παρέχουν σ' αὐτὰ φαγητὸ μὲ ἐπάρκεια.

Κατὰ τὸν Δρ. Charles Baffi ἡ συμπεριφορὰ ἀπέναντι στὰ παιδιά εἶναι ἀνησυχητική. «Σὲ μερικές περιπτώσεις, εἶπε, τὰ παιδιά εἶναι βουτυγμένα στὴ βρωμιὰ μέχρι τὸ λαιμὸ, κλειδωμένα σὲ δωμάτια χωρὶς παράθυρα καὶ στεροῦνται κάθε ἐπαφῆς μὲ τὸν ἔξω κόσμος» (Advisor Αὐγούστος/Σεπτέμβριος 1983).

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ παιδιά ἔχουν πεπτικές ἀνωμαλίες λόγω τῆς ἐλαττωματικῆς τροφῆς, τῆς καταπιεστικῆς ἀτμοσφαιρᾶς, στὴν ὁποία οἱ ἀπειλὲς καὶ οἱ κακώσεις δὲν εἶναι πράγματα ἀσυνήθιστα. Ὑπογραμμίζεται πὼς ἡ στέρηση τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ φαγητοῦ ὑπολογίζονται στὶς κινήσεις αὐτὲς σὰν θρησκευτικὴ ἄσκησι καὶ μορφὴ πειθαρχίας.

Βέβαια τέτοιες κατηγορίες δὲν γίνονται δεκτὲς ἀπὸ τὶς ἴδιες τῆς ομάδες. Μιὰ ἐκπρόσωπος τῆς «Ἐνωτικῆς Ἐκκλησίας» τοῦ Σάν Μιουόν Μούν δήλωσε πὼς οἱ κατηγορίες γιὰ σωματικὴ κακομεταχείρισι τῶν παιδιῶν εἶναι «ἀπάνθρωπο καὶ μοχθηρὸ ψέμα», πού ἐπινοήθηκε ἀπὸ πρῶην μέλη μὲ σκοπὸ νὰ βλάψῃ τὴν «ἐκκλησίαν».

Σύμφωνα μὲ τὶς ἀποκαλύψεις τῆς Deanna Durham στὶς ὁποῖες ἀναφερθήκαμε, γίνεται διάκρισι μεταξὺ τῶν παιδιῶν πού γεννήθηκαν μέσα στὰ κοινόβια τοῦ Μούν καὶ ἐκείνων πού γεννήθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴν προσχώρησι τῶν γονέων τους. Ἐκεῖνα πού γεννήθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴν προσχώρησι θεωροῦνται ὅτι βρίσκονται «κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τοῦ Διαβό-

λου», ἐνῶ ἀντίθετα, ὅσα γεννήθηκαν ἀπὸ γάμους «εὐλογημένους» ἀπὸ τὸν Μούν, θεωροῦνται ἀπαλλαγμένα ἀπὸ ἁμαρτία. Τοῦτο γιὰ τὸ οἱ γονεῖς ἔφθασαν σύμφωνα μὲ τὶς διαπιστώσεις τοῦ «πατέρα Μούν» στὸ στάδιο τῆς τελειότητος· γι' αὐτὸ καὶ ἀμείφθηκαν ἀπὸ τοὺς «τέλειους γονεῖς» μὲ τὸ δεσμὸ τοῦ γάμου!

Ἡ ἀντιπρόσωπος τῆς «Ἐκκλησίας τοῦ Μούν» Garrett δήλωσε πὼς ἡ «ἐκκλησία» τῆς πιστεύει ὅτι τὰ παιδιά εἶναι «ἅγια καὶ πολύτιμα» καὶ ὅτι ἐκεῖνα πού γεννιοῦνται ἀπὸ γάμους «κακονισμένους» ἀπὸ τὸν Μούν θεωροῦνται πράγματι εὐλογημένα, ἀλλὰ, πρόσθεσε, «δὲν θεωροῦμε ὅτι τὰ ἄλλα εἶναι νόθα» (Advisor, δ. ἀνωτ.).

Ὅμως στὴν ἐρευνα δὲν γίνεται διάκρισι μεταξὺ «νόθων» καὶ «γνησίων»· γίνεται μεταξὺ παιδιῶν «κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ Διαβόλου» («τὸ μικρὸ μου ἀγόρι εἰπώθηκε πὼς ἦταν διάβολος», ἀνέφερε ἡ Deanna Durham) καὶ παιδιῶν πού εἶναι «εὐλογημένα» καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζονται τὴν «ἐκπαιδευτικὴ ἀγωγή» πού ἐφαρμόζεται στὰ ἄλλα παιδιά!

Ἄς ἔλθουμε τώρα στὰ ψυχο-παθολογικὰ προβλήματα τῶν νέων ἀνθρώπων, πού πέφτουν θύματα τῶν αἱρέσεων αὐτῶν.

Σύμφωνα μὲ ἄρθρο τοῦ International Medical News Service (Ἰούνιος 1983) τοῦ Clinical Psychiatry News, ὁ Δρ. Marc Galanter ἀνέφερε στὸ ἐτήσιο συνέδριο τῆς «Ἀμερικανικῆς Ψυχιατρικῆς Ἐταιρίας», ὅτι τὰ θύματα τῶν «αἱρέσεων», μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσί τους ἀπὸ τὴν «αἵρεσι», ὅπως ἡ «Ἐνωτικὴ Ἐκκλησία» τοῦ Μούν, μποροῦν νὰ ἐκδηλώνουν συμπτώματα παρανοίας, ἀτονίας καὶ διασπάσεως τῆς προσωπικότητος (Dissociative).

Ἡ σύνδεσι τοῦ νεοπροσηλύτου μὲ τὴν «Ἐνωτικὴ Ἐκκλησία» ἀκολουθεῖ σταδιακὴ πορεία, πολλὲς φορὲς δύσκολη. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ διαδικασία πέρασαν ὅλα τὰ πρῶην μέλη. Ἀλλ' ἡ «αὐστηρὴ δομὴ» καὶ οἱ «ἀρχές» τῆς «αἱρέσεως», πού ἀρχικὰ φάνηκαν νὰ προσφέρουν κάποιο «στήριγμα» στοὺς ἐξαντλημένους ψυχολογικὰ νεοπροσηλύτους, μὲ τὸν καιρὸ, μπορεῖ νὰ βρεθοῦν ἀντιμέτωπα μὲ τὶς προσωπικὲς προσδοκίες καὶ νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἀποχώρησί τους καὶ ἐπομένως τὴν ἐμφάνισι τῶν σχετικῶν προβλημάτων, ἀνέφερε ὁ ἴδιος ἐπιστήμονας, πού ἀνήκει στὸ Albert Einstein College τῆς Ν. ὸρκης.

Στὴν εἰδικὴ ἐρευνα πού πραγματοποιήθηκε σὲ πρῶην μέλη τῆς αἱρέσεως τοῦ Μούν μὲ ἡλικία κατὰ

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Του κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Παίρνοντας στις παλάμες του τὸ μέλι, ἔτρωγε ἀπ' αὐτὸ στὸ δρόμο, καθὼς γύριζε στὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα του. Δὲν τὸ ἔφαγε ὅλο. Σκέφθηκε τὴν ὁμορφιὰ τῆς πράξης, ἂν τοὺς πρόσφερε νὰ δοκιμάσουν καὶ ἐκεῖνοι.

Συλλογισμὸς ἀγάπης καὶ τιμῆς. Ἀλλὰ καὶ τόσο ἀγνός.

Ἐκεῖνος τὸ μέλι ὀφειλόταν στὸ ὅτι ὁ ἴδιος εἶχε ριψοκινδυνεύσει καὶ κοπιάσει πρὶν. Ἦταν δικό του ἀπόκτημα. Μὰ τὸ σέβας καὶ ἡ στοργὴ ποὺ ἔτρεφε γι' αὐτούς, τὸν ἐνέπνευσαν νὰ τὸ μοιρασθεῖ μαζί τους.

Μιὰ ἐσωτερικὴ φωνὴ τὸν πρόσταξε: Μὴν τὸ ἀπολάυσεις μόνος. Ἄς γλυκάνει καὶ τοὺς καλοὺς σου γονεῖς. Εἶναι τοῦ Θεοῦ θέληση καὶ νόμος, νὰ μὴν ἱκανοποιεῖται ἡ ψυχὴ μὲ τὴν ἀπληστία. Τὸ νὰ κάνεις κοινωνοὺς τοὺς ἄλλους στὴ χαρὰ σου, εἶναι σὰν νὰ τὴν πολλαπλασιάζεις. Εἶναι ἀληθινὰ ζηλευτὸ τὸ νὰ δίνεις καὶ ὄχι τὸ νὰ παίρνεις. Πρόκειται γιὰ τὸν ἀναφερόμενο ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο λόγο τοῦ Ἰησοῦ: «Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν» (Πράξ. κ' 25).

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 238 τοῦ ὑπ' ἀρ. 20 τεύχους

Ἡ ὕγιης θρησκευτικὴ πρακτικὴ, ὡς τὸ ξανατονίζουμε, εἶναι ἀνιδιοτελής. Δὲν νοεῖται ἔξω ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα τῆς ἀγάπης. Σὲ ὅποιο μέτρο προσφέρεις, εἶσαι καὶ ἐνάρτεος. Εἴτε στὸ Θεό, ἀνεγδεῖ σὲ ὅλα. Εἴτε στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ σ' ἔχουν ἀνάγκη. Ἡ ἀξία τοῦ τί δίνεις ἔγκειται στὸ ὅτι τὸ δίνεις μὲς ἀπὸ τὴ δική σου θλίψη. Ἔτσι μιμεῖσαι τὸν Ἰησοῦ, ποὺ, καθὼς λέει τὸ τροπάριο, «ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ ἐπήγαγε τῷ κόσμῳ τῆς ζωῆς τὸν γλυκασμένον» (Θεία Λειτουργία). Αὐτὸ εἶναι κατὰ σὰν τὸ μέλι τοῦ Σαμψών.

Καὶ πάλι τοὺς κρύβει: τί ἄθλο εἶχε κάνει. Ἀποφεύγει νὰ τοὺς πληροφορήσῃ τὴν προέλευση τοῦ δώρου του, ποὺ θὰ τὸν δόξαζε. Λεῖπει κάθε ὑπερβολὴ ἀπὸ τοῦ νοῦ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου. Κάθε ἀπόδλεψη ποὺ κολακεύει: τὸ διψαλέο σὲ τιμὲς ἐγώ.

Ἀμέριμνη λάμπει ἡ σκέψη τέτοιου ἀνθρώπου καὶ ἐλευθερὴ ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ἄλλων, μὲ μόνη ἐπιθυμία ν' ἀράξει: στὴ μυστικὴ εὐωδιὰ τῆς θείας ἐπιδοκimasίας. Δίνοντας τὴν εἰκόνα τῶν παρὰ κάτω στί-

μέσον ὅρο 29 ἐτῶν, ποὺ ἀποχώρησαν 3-8 ἔτη πρὶν, μετὰ ἀπὸ παραμονὴ 4 περίπου ἔτη μέσα σ' αὐτή, 24 ἐμφάνισαν σοβαρὰ συναισθηματικὰ προβλήματα μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσί τους καὶ 2 ἔχουν νοσηλευθῇ σὲ εἰδικὲς κλινικὲς.

Πρώην μέλη διατηροῦν κάποια κατὰλοιπα «ἐνόητος» μὲ τὰ «μέλη τῆς ἐκκλησίας» καὶ τὴν ἰδεολογία τῆς, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἐπαναφορὰ τους στὴν κανονικὴ ζωὴ. Ὅμως ἐδῶ γίνεται διάκρισι μεταξὺ τῶν μελῶν ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν «αἵρεσι» μὲ δικές τους δυνάμεις καὶ ἐκεῖνων ποὺ ἀπομακρύνθηκαν μὲ βίαιον τρόπο ἀπὸ τοὺς δικούς τους καὶ «ἀποπρογραμματίστησαν» μὲ τὴ βοήθεια εἰδικῶν «ἀποπρογραμματιστῶν» (πρόκειται γιὰ νέο «ἐπάγγελμα» κυρίως στίς ΗΠΑ στὸ ὁποῖο χρησιμοποιοῦνται παρόμοιες ἀθέμιτες «πρακτικὲς» τῶν ὁργανώσεων αὐτῶν γιὰ τὸν ἀποπρογραμματισμὸ τῶν θυμάτων).

Τὰ «ἀποπρογραμματισθέντα» ἄτομα εἶναι πιὰ ἀποξενωμένα ἀπὸ τὴν «αἵρεσι» καὶ συνήθως προσπαθοῦν νὰ ἐξαναγκάσουν ἐνεργὰ μέλη νὰ ἀποχωρήσουν κι' αὐτά.

Πῶς δημιουργοῦνται οἱ ψυχο-παθολογικὲς καταστάσεις;

Τὰ θύματα ποὺ ζοῦν στὰ κοινάβια τῶν «αἱρέσεων», ἀποκομμένα τελείως ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ

ἐντελῶς «ξεριζωμένα» ἀπὸ τίς προηγούμενες σχέσεις τους (οἰκογενειακὲς, φιλικὲς, ἐπαγγελματικὲς), καταντοῦν νὰ εἶναι τελείως ἐξηρημένα ἀπὸ τὴ συγκεκριμένη ὁμάδα καὶ τίς «ἀρχές» τῆς. Παρατηρεῖται δὲ πὼς ὅσο προβληματικὰ εἶναι τὰ ἄτομα αὐτά, τόσο πιὸ «δυνατὴ» εἶναι ἡ ἐξάρτησί τους ἀπὸ τὴν ὁμάδα, ἢ ὁποῖα ταυτίζεται μὲ ὁλόκληρο τὸν «κόσμον» τους.

Ὅταν ὅμως τὸ ἄτομο περάσῃ τὸ «σύνορον» μεταξὺ τοῦ «μέλους» καὶ «μὴ μέλους», τότε ἐμφανίζονται ψυχο-συμπτώματα ποὺ μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν στὴν ἀνάπτυξι ἀκόμη καὶ «παρανοϊκῆς συμπεριφορᾶς» ἐναντίον τῆς αἱρέσεως.

Τὰ ἀποτελέσματα εἰδικῆς μελέτης στὸ χῶρο τῆς ψυχολογίας καὶ ψυχιατρικῆς εἶναι πολὺτιμα γιὰ τὴν προσφορὰ σωστῆς βοήθειας σὲ πρώην θύματα τῶν «αἱρέσεων», ποὺ παρουσιάζουν σοβαρὰ ψυχικὰ προβλήματα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τύχουν εἰδικῆς μεταχειρίσεως ἀπὸ ἐπιστήμονες ποὺ γνωρίζουν τί σημαίνει γιὰ τὰ ἄτομα αὐτά τὸ παρελθόν τους μέσα στὴν «αἵρεσι». Μιὰ ἀπλὴ φαρμακευτικὴ ἀγωγή ἀπὸ μέρους τῆς ψυχιατρικῆς, ὡς νὰ ἐπρόκειτο γιὰ «κλασσικὴ» περίπτωσι «παρανοίας» ἢ ἄλλης ψυχικῆς νόσου, χωρὶς καθόλου νὰ ὑπολογισθοῦν οἱ συνέπειες τῆς «ἐμπειρίας» μέσα στὴν αἵρεσι, θὰ ἦταν τοῦλάχιστον ἐλλειπής.

χων τῆς ποιήτριας Γεωργίας Ἀνεζίνης - Δεράκης:

Μιά πεταλούδα ἀρμένιζε
σὺν θάρκα μὲς στ' ἀγέρι.
Δὲν εἶχε τιμονιέρη
οὐτ' ἀγγυζε κουπιὰ,
μόν' ἀπλωνε στὸν ἄναμο
χιονόλευκο πανάκι
κι ἔδρισκε λιμανάκι
σὲ μοσχάνθου ἀγκαλιὰ.

Ὅταν φλέγεσαι ἀπὸ τὸν πόθο τῆς ἀρετῆς, καίονται μέσα σου καὶ γίνονται στάχτη ὅλα τὰ πάθη ποὺ ὑπηρετοῦν τὴ φιλαυτία. Δὲν εἶσαι ἱκανὸς ν' ἀνεχθεῖς τὴν ἰδέα ὅτι οἱ ἄλλοι θὰ σὲ ἐπικροτήσουν καὶ θὰ σὲ ξεχωρίσουν, στήνοντάς σε σὲ κάποιο θάβρο. Αὐτὸ ποὺ σὲ συνέχει καὶ σὲ ἀπορροφᾷ, εἶναι τὸ αἶσθημα ὅτι ἔχεις δοθεῖ στὸν Κτίστη σου. Ἀπ' Αὐτὸν προῆλθες. Ἀπ' Αὐτὸν χαριτώνεσαι. Σ' Αὐτὸν ἀνήκεις.

Ἡ μόνη φιλοδοξία ποὺ ἀξίζει νὰ θάλπεται στὸ ἀνθρώπινο ὄν, εἶναι τὸ νὰ μεγαλύνουμε τὸ Δημιουργὸ καὶ Σωτῆρα μας. Στὸ κύλημα τῶν καιρῶν, οἱ Ἅγιοι, μὲ κορυφαῖο τοῦ Χοροῦ τους τὸν Τίμιο Πρόδρομο, ἐπαναλαμβάνουν: «Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι» (Ἰω. γ' 30).

Τί εἶναι τὸ θαυότερο νόημα τῆς ταπεινοφροσύνης; Τὸ νὰ πιστεύεις ὅτι ὅποια καλὴ πράξη σὲ στολίζει, τὴν οφείλεις στὴ θεία χάρη. Καὶ ὅ,τι θαράινει τὸ παθητικὸ σου, αὐτὸ μόνο εἶναι δικό σου. Ἡ λύτρωση εἶναι Ἐκείνου δωρεὰ. Ὁ αἰώνιος θάνατος, δικό σου αἰτιατό. Ἄκου τὸν Ὑψιστο τί λέει μὲ τὸ στόμα τοῦ Προφήτη: «Ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀνομίας, ὅς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ὅς ἐποίησεν, οὐ μὴ μνησθῶσιν» ἐν τῷ παραπτώματι αὐτοῦ, ὃ παρέπεσε καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ, αἷς ἤμαρτεν, ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται» (Ἰεζ. ιη' 24).

Ἡ ἀπόκρυψη ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων κάθε ἀνδραγαθήματός μας εἶναι κάτι πολὺ φυσικό, μιὰ σχεδὸν αὐτόματη συμπεριφορά, ὅταν μᾶς διαποτίζει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Πρὶν μοιάσουμε ὅμως τῆς πεταλούδας τοῦ ποιήματος, συνήθως ἔχουμε διέλθει ἕνα ἡρωϊκὸ στάδιο. Γιατὶ προϋποτίθεται ἀγώνας ἐναντίον ροπῶν πολὺ δυνατῶν μέσα στὴν ἀνθρώπινη φύση. Τίς ἀφανίζει τέλος ἡ φωτιὰ τοῦ ζήλου, προϊόντος τῆς θείας χάρης, ἀλλὰ ἀφοῦ ἀντισταθοῦν ἐπίμονα καὶ μὲ ἀλλεπάλληλες ὑποτροπές.

Ὁ Σαμφὼν, συνεχίζοντας νὰ φυλάει μυστικὴ τὴν ἐξόγνωση τοῦ θηρίου, θὰ πάλεψε ἐσωτερικὰ πολὺ πρὸς κρατερὰ ἀπ' ὅ,τι μ' αὐτὸ τὸ ἴδιο. Μὲ ἀντίπαλο, στὰ βάθη τοῦ εἶναι, τὸ ἀνθετικότερο ἀπ' ὅλα τὰ ἀγρίμια, τὸ ἐγώ. Κρατώντας ἐκείνη τὴ σιωπὴ, ἐξασκοῦσε τὸν ἑαυτὸ του σὺν αὐριανὸ ἡγέτη. Ἀκολουθοῦσε τὴ σύσταση τοῦ ἀρχαίου σοφοῦ: «Μάθε νὰ κυδερνᾷς τίς ἐπιθυμίες σου, ἀν θέλεις νὰ κυδερνῇσεις τὸν κόσμον». Ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀνθρωπαρέσκειας εἶναι εἶδος ἐγκράτειας ἀπὸ τὰ πρὸς διδύσκολα.

«10 Καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ Σαμφὼν πότον ἡμέρας ἑπτὰ, ὅτι οὕτω

ποιοῦσιν οἱ νεανίσκοι. 11 Καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον αὐτὸν καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητοὺς καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 12 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμφὼν πρόβλημα ὑμῖν προβάλλομαι· ἐὰν ἀπαγγέλλοντες ἀπαγγεῖλητε αὐτὸ ἐν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκοντα σινδόνες καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων» 13 καὶ ἐὰν μὴ δύνῃσθε ἀπαγγεῖλαί μοι, δώσατε ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα ὀθόνια καὶ τριάκοντα ἀλλασσομένας στολὰς ἱματίων καὶ εἶπαν αὐτῷ· προβάλλου τὸ πρόβλημά σου καὶ ἀκουσόμεθα αὐτό».

Σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο, στὸ σπίτι τῆς νύφης, ἔγινε συμπόσιο. Τὸ πρόσφερε στοὺς καλεσμένους ὁ γαμπρός, παρὰ τὸ ὅτι ἡ ναζιρική τὸν ἰδιότητα τὸν ἐμπόδιζε νὰ πίνει. Ὅσοι μετεῖχαν σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι, εἶχαν φαίνεσθαι διαλεχθεῖ ἀπὸ τοὺς οἰκείους τῆς νύφης καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ ἦταν ὅλοι Φιλισταῖοι. Πιθανότατα καὶ οἱ τριάντα —τόσος ἦταν ὁ ἀριθμὸς τους— ταίριαζαν στὴν ἡλικία τοῦ ἀμφιτρύωνα ποὺ περιστοιχίζαν.

Ἡ ἀτμόσφαιρα, χαρωπὴ καὶ ξένιαστη. Πλούσια τὰ ἐδέσματα. Τὸ κρασί σπίζεσε στὶς κοῦπες. Μουσικὰ ὄργανα, τραγοῦδια, χοροί. Μὰ ὁ ἀγούρος οἰκοδεσπότης, νηφάλιος ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι δὲν ἐδόξε γουλιὰ στὸ στόμα του, δὲν εἶχε ἀπορροφηθεῖ ἀπὸ τὸ ἄκρατο κέφι. Ὁ νοῦς του ἦταν στραμμένος στὰ δικά του.

Πρῶτα, συλλογιζόταν τίς μέρες ποὺ τὸν περιέμεναν, δαιμένο μ' ἐκείνη τὴ γυναῖκα. Μέρη ποὺ τοῦ ἐπιφύλασσαν χαρές, ἀλλὰ καὶ λύπες. Τὸν ἔρωτα, τὴν ἀπόκτηση παιδῶν. Ἐπίσης ὅμως καὶ προβλήματα καὶ θάσανα, ὅπως τὸν καθένα ποὺ ἀνοίγει δικό του σπίτι καὶ μάλιστα σέ, ἐθνικά, ξένο περιβάλλον.

Ὁ γάμος εἶναι μιὰ εὐλογημένη κατάληξη, μιὰ ποθεινὴ ολοκλήρωση γιὰ τοὺς νέους. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξαίρεση. Μερικοί, μὲ τὸ εἶδος ζωῆς ποὺ κάνουν, τὸν παραμερίζουν. Εἶναι οἱ ταγμένοι σὲ κάποια ὑψηλότερη ἰδέα. Ὅπως ἦταν —δὲν ἦταν;— ἡ περίπτωση τοῦ Σαμφὼν. Τοῦ τὸ θύμιζε ὁ τρόπος τῆς γέννησής του, προαγγελέμενης ἀπὸ τὸν οὐρανὸ. Τοῦ τὸ υπογράμμιζε ἡ θρησκευτικὴ τάξη, ὅπου ἀνῆκε. Τί σήμαινε τὸ ὅτι ἦταν ἕνας ναζὶρ; Ὅτι ὁ βίος του θὰ ἦταν στερημένος ἀπὸ ἀπολαύσεις θεμιτὰς γιὰ τοὺς πολλούς.

Μήπως λοιπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ προτιμήσει τὴν ἀγαμία; Ἰσχύει γιὰ μᾶς, τὸν καινούργιο Ἰσραήλ, τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως καὶ γιὰ τὸν παλαιό, ὡς πρὸς τοὺς λίγους, τοὺς προορισμένους σὲ ἔργο ζωῆς ἀνώτερο, ὁ νόμος τῆς ἀγαμίας. Εἶναι τόσο ἐνδιαφέρον τὸ θέμα. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν, ὅς τὸ δοῦμε κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς χριστιανικῆς μας ἰδιότητος. Ἡ παρένθεση δὲν εἶναι περιττή.

Πρόκειται γιὰ μιὰ τρίτο ποὺ ἀνοίξαν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ πράξη γιὰ εὐάριθμες ψυχές. Τὴν ἀκολουθοῦν οἱ μοναχοί, ἕνα μέρος τῶν ποιμένων καὶ ὀρισμένοι λαϊκοί. Ὅλοι αὐτοί, μ' ἐλεύθερη προαίρεση, ἔχουν τᾶξει σκοπὸ τους διὰ πράγματα ἀλληλένδετα. Τὸ ἕνα εἶναι νὰ ἐπιδιώξουν καὶ νὰ πετύχουν, κατὰ τὸ μέτρο τῶν ἱκανότητων τους καὶ τῆς θείας χάρης, τὴν πραγματοποίηση τῶν ἀκραίων ἀρετῶν. Τὸ ἄλλο, ἡ ἀνάλωσή τους στὴ γενικότερη διακονία, ἀπερίσπαστοι ὅπως εἶναι ἀπὸ

τις μέριμνες τῆς «κατ' οἶκον Ἐκκλησίας» (πρὸλ. Ρωμ. ιστ' 4), τῆς οἰκογένειας.

Ἡ ζωὴ τους εἶναι ἀσκητικὴ ἀπὸ κάθε πλευρά. Τῆς λείπουν πολλὰς χαρὰς καὶ τρυφὰς τοῦ κόσμου. Εἶναι οἱ, μὲ ὅλην τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολικῆς φράσεως, «τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῇ σῶματι περιφέροντες» (Β' Κορ. δ' 10). Ἔτσι, προσφέρουν στοὺς ἄλλους ὅλην τὴν ὑπαρξὴν καὶ ὅλο τους τὸ χρόνο. Γιὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς σ' αὐτὴ τὴν ὁδὸν, πρέπει νὰ ἔχει θαθεῖα καὶ φωτεινὴ ἐσωτερικὴ κλήση. Εἶναι μιὰ φωνὴ ἀντίστοιχὴ στοὺς πόθους καὶ τὴς συνθήκης τῆς ζωῆς του. Ἐνα κάλεσμα σὲ ὅ,τι εἶναι στόχος τῆς καρδιάς, σὲ ὅ,τι τὰ συμβαίνοντα γύρω της τῆς ἀνοίγουν τὸ πέρασμα.

Χωρὶς αὐτὴ τὴν τρισητὴ προϋπόθεση, εἶναι ἀδύνατον ἡ ἐπιτυχία.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάρχει ἡ ἀγαθὴ ἀφετηρία, χρειάζεται καὶ πάλι νὰ προηγηθεῖ μιὰ ὄχι σύντομὴ περίοδος περισυλλογῆς. Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ἡ ὡραία φιλοτιμία θ' ἀντλήσει ἀπὸ τὴ φρόνιμη συνείδηση ὅλα τὰ ἐχέγγυα τῆς ὁρθῆς ἐκλογῆς.

Ἀλλὰ θεοαιώνεσαι εὐχολα ὅτι ἀρκεῖ ἡ δικὴ σου, προσωπικὴ κρίση, ὅσο ὥριμος καὶ ἂν εἶσαι; Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη, ὅπως καὶ νὰ τὸ δεῖς τὸ πράγμα, νὰ πάρεις καὶ τὴ γνώμη τῶν ἄλλων. Ποιῶν ἄλλων; Ἐκείνων ποὺ σὲ γνωρίζουν καλὰ καὶ σὲ ἀγαπούν, συνάμα δὲ ἔχουν καὶ ἀνωθεν φωτισμό.

Ὁ θεὸς Παῦλος, πρὶν δοθεῖ στο ἀποστολικὸ στάδιο, ἀποσύρθηκε γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ στὴν ἐρημὸν τῆς Συρίας. Ἐκεῖ, στὴ μόνωση καὶ τῇ σιωπῇ, ἐνώπιος ἐνωπίῳ μὲ τὸν ἑαυτὸ του, προετοιμάσθηκε πνευματικὰ. Ἀπραξία φαινομενική. Ὁπισθοχώρηση τῆς νευρᾶς ἀναγκαίᾳ γιὰ τὴν καλὴ ἐκτίναξη τῆς σαύτας. Μ' αὐτὴ τὴ μεγάλη φορὰ, τὴν ἀληθινὰ ἀπαράμυλλη ἐξόρμηση, πέτυχε κάτ' τὸ ἐξαιρετικό. Θάμπωσε τὴν οἰκουμένη καὶ τοὺς Ἀγγέλους. Δόξασε τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀναδείχθηκε ἀρχιεπίσκοπος τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ὅλα αὐτά, γιὰτὶ κοσκίνισε μὲ προσοχή, ἔγκαιρα, τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ποὺ θὰ ἔκανε.

Μὲ τὴν ἀγαμία, ὁ μοναχὸς, ὁ κληρικὸς καὶ ὁ λαϊκὸς ἐργάτης τοῦ μυστικοῦ Ἀμπελώνα τί κάνουν; Ἐγκαταλείπουν μιὰ μικρότερη, φυσικὴ ἀγάπη, ἐκείνη τῶν οἰκείων τους, γιὰ μιὰν εὐρύτερη, ἀπεριόριστη τοπικὰ καὶ ψυχικὰ. Τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου καὶ τοῦ γεννῆτορα, γιὰ χάριν τοῦ ἰδανικοῦ «πλησίον», τῶν πολλῶν, ὅπου ἡ φύση δὲν ἔχει θέση, ἀλλὰ μόνον τὸ πνεῦμα. Δίχως σύζυγο ἢ τέκνα ν' ἀγαποῦν ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ φύσιν, καλοῦνται νὰ δοθοῦν σ' ἓνα φίλτρο, ποὺ τὰ ἀντικείμενά του εἶναι δυσεξαρτήματα.

Ὁ γάμος εἶναι σχολεῖο ἀγάπης. Τὸ συνιστοῦν, πρῶτα, λόγοι φυσικοί. Ἡ στενὴ σαρκικὴ συγγένεια. Παράλληλα, λόγοι πνευματικοί. Τὸ ἀγιασμένο νόημα ποὺ τοῦ δίνει ἡ χριστιανικὴ πίστη. Τὰ δύο πρόσωπα, ποὺ ἐνώνουνται σ' αὐτὸ τὸ μυστήριο, σὰν σύζυγοι καὶ σὰν πατέρας καὶ μητέρα, μαθαίνουν ν' ἀσκοῦν τὴν αὐταπάρνηση, τὴ θυσίαν, σὲ ὕψηλὸ θαθμό. Ἡ οἰκογένεια τρυφεραίνει τὸν

ἐσωτερικὸν μας κόσμον. Πραγματώνει ἔργον ἀσκητισμοῦ ἀναμφίβολο, ἀσκητισμὸ ὄχι αὐτοϊκανοποίησης, ἀλλὰ προσφοράς, ποὺ ἀνοίγει τὴν Ἑδέμ. Μιλώντας εἰδικὰ γιὰ τὴ μάνα, ὁ Παῦλος θεοαιώνει μὲ τὴν συμμαρτυρίαν τῆς πείρας: «Σωθήσεται διὰ τῆς τεκνογονίας» (Α' Τιμ. β' 15).

Γιὰ τὸν ἑγγαμιὸν δὲν λοιπὸν, δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ἐλαφρὸ φορτίο, ἀλλὰ νὰ τὸν παραδεχόμεστε θαρρὺ σταυρό. Δὲν εἶναι ἓνας χαλαρὸς τρόπος ζωῆς, ἀλλὰ «τεθλιμμένη ὁδὸς» (πρὸλ. Ματθ. ζ' 14).

(Συνεχίζεται)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΜΕΝΤΕΙΟΥ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 242)

καὶ συνετίση..., ἐγκαταφυτεύση ἐν αὐτοῖς τὸν ἀγνὸν αὐτοῦ καὶ σωτήριο φόβον, διανοίξῃ τὰ ὄτα τῶν καρδιῶν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ καταγίνεσθαι ἡμέρας καὶ νυκτός· ... ἐνώση καὶ ἐγκαταριθμῆση αὐτοὺς τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ποιμνίῳ καταξιώσας αὐτοὺς τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας, τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας, τῆς ὄντως ζωῆς· ... ἵνα ἀφέσεως τυγχόντες τῶν πλημμελημάτων διὰ τῆς μυσσεως ἀξιωθῶσι τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ τῆς μετὰ τῶν ἁγίων διαμονῆς...»¹³⁹. Καὶ μετὰ τὴν ἀνάλογον εἰδικὴ εὐχὴ τοῦ ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος εὐχεται νὰ ἐγκαινισθῇ «καρδιά καινὴ καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐν τοῖς ἐγκάτοις» τῶν κατηχομένων, νὰ καταξιωθοῦν «τῆς ἁγίας μυσσεως» καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, ὁ διάκονος λέγει «Προέλθετε οἱ κατηχούμενοι ἐν εἰρήνῃ»¹⁴⁰.

139. Αὐτόθι, ΒΕΠΕΣ, σ. 144-145.

140. Ἐνθ' ἀνωτ., σ. 145-146.

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεροποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη»

★ πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεροποστολικὸ ἔργο ποὺ ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὁρθόδοξη Ἐκκλησία,

★ περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεροποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομή τους (200 δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Πάντα τὰ Ἔθνη», Ἱω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

Ε Π Ι Κ Λ Ι Ρ Α

Ἀξιομακάριστος Κλήρος

ΟΙ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ἐκλογές Μητροπολιτῶν, πὺν ἔκανε ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ ἤρξαν, κατὰ κοινὴ ὁμολογία, ἐπιτυχεῖς. Ἡ ἔδρα τῆς Ἐδέσεως πληρώθηκε ἀπὸ τὸν π. Χρυσόστομο Κακουλίδη καὶ ἐκεῖνη τῆς Ἐλευθερουπόλεως ἀπὸ τὸν π. Εὐδόκιμο Κοκκινάκη. Ἐπιτελικούς κληρικούς ἐγνωσμένης ἀξίας. Συγκεκριμένα, στολισμένους μὲ ἀνεπλήρητο ἦθος καὶ παιδεία.

Ὅ,τι ὅμως κυρίως τοὺς ξεχωρίζει καὶ τοὺς δύο, ἀπὸ εὐαγγελικῆ ἄποψης, εἶναι ὅτι, μὲ τὴν ἕως τὴν ἰσχύοντι τους, θυμίζουν τὸ λόγο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ, ὡς πρότυπο γιὰ ὅλους τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας του: «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ». Οἱ δύο νέοι Μητροπολίτες ἔχουν αὐτὲς τὶς πολὺτιμες ιδιότητες.

Ἀξιομακάριστος λοιπὸν εἶναι ὁ ἱερός Κλήρος, πὺν θὰ συνεργεῖ μ' αὐτοὺς στὶς δύο περιφέρειες, ὅπου θὰ κοπιᾶσιν. Μακριὰ ἀπὸ δεσποτισμοὺς καὶ θάνατον συμπεριφορά. Μέσα σὲ κλίμα ἀγάπης καὶ προσήνεας, ἀντιληπτῶν ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

Ἐν ὧν τῶν Χριστουγέννων

ΚΑΤΑ τὰ Χριστούγεννα, παρατηρεῖται κάθε χρόνο ἀνθρώπα προσέλευση πιστῶν στὴ Θεία Εὐχαριστία. Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν χριστιανῶν μας κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἀκολουθώντας τὴν πατρογονικὴ παράδοση.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ προσέλευση, ἀντὶ ἐκπληρώσεως ἀπλοῦ τύπου, ἀποδοτικῆ, χρειάζονται μερικὲς προϋποθέσεις. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι τὸ νὰ περάσει κανεὶς προηγουμένως ἀπὸ ἕνα ἄλλο Μυστήριον, ἐκεῖνο τῆς Μετανοίας ἢ ἱ. Ἐξομολόγησεως. Τί γίνεται συνήθως; Ὅσοι ἐξομολογοῦνται, συνωσιζοῦνται τὶς τελευταῖες μέρες, ἀκόμη καὶ ὧρες, μπροστὰ ἀπὸ τὸν πνευματικόν. Καὶ εἶσι, μὲ τόση διασύννη, τὸν ἐμποδίζουν νὰ ἐπιτελέσει τὸ ἔργο του ἄνετα.

Γι' αὐτό, μὲ δική του πρῶτα μέριμνα, πρέπει οἱ χριστιανοὶ νὰ πηγαίνουν στὴν ἱ. Ἐξομολόγησιν κάπως πρὶν, ὥστε ν' ἀπολαύουν καλύτερα τὴ χάριν τοῦ Μυστηρίου.

Ἄς μὴ παραληφθῇ λοιπὸν ἐφέτος ἀπὸ τοὺς ἐνοριακοὺς ποιμένες μας αὐτὴ ἡ ἔγκαιρη διαφώτιση τοῦ λαοῦ.

Πολύτιμη προσφορά

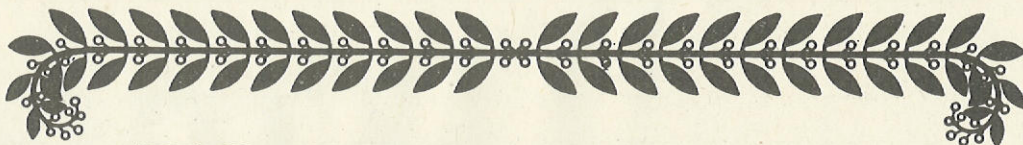
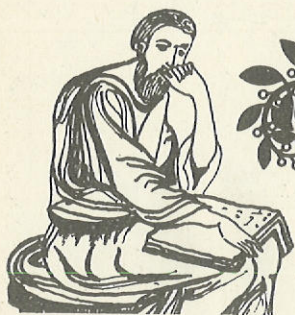
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ πρόσφατα στὶς Η.Π.Α., γραμμένο ἀγγλικά, ἕνα νέο βιβλίον τοῦ ἐκεῖ λογίου

κληρικοῦ μας π. Νίκωνος Δ. Πατριάρχου, τιλοφορούμενο «Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας». Τὸ ἔργο αὐτό, διακρινόμενον γιὰ τὴ γλαφυρὴ γλώσσα καὶ τὸ καίριο περιεχόμενο, μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ σὰν πολὺτιμη προσφορά στὴν Ὁμολογία καὶ, γενικά, τὸν ἀγγλόφωνο κόσμον. Ὁ σ. χειρίζεται τὰ θέματα μὲ σαφήνεια, ὑγιὲς ὀρθόδοξον φρόνημα καὶ σοφὴ ἐπιλογὴ τῶν λημμάτων, δίνοντας εἰς μιὰ ἀκριβολόγον εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ αὐτὰ τοῦ τὰ χαρίσματα, τὸ βιβλίον εἶναι προσιτὸν σὲ εὐρύτερα στρώματα τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ καὶ συνάμα ἀποτελεῖ ἐντύπωμα γιὰ τὰ καλλιεργημένα πνεύματα. Προσφύει λοιπὸν, γράφει ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος, προλογίζοντάς το, ὅτι προσοφύει ὅχι μόνον γιὰ τοὺς πιστοὺς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους ὅσοι ἐπιθυμοῦν περισσύτερη καὶ βαθύτερη γνώση τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ πρῶτον τελώνης

Ο ΜΑΤΘΑΙΟΣ, πὺν τὴ μὴνην τοῦ τιμᾶ ἡ Ἐκκλησία στὶς 16 Νοεμβρίου, εἶναι ὁ συγγραφέας τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Πρόκειται γιὰ ἕνα ἀπὸ τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια. Αὐτὸς ὁ Ἀπόστολος, πὺν ἀνήκει σιτοὺς Δώδεκα Μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, ἦταν, πρὶν ἀπὸ τὴν κλήσιν του, τελώνης. Ἐπαγγέλμα κηλιδωμένο σὲ μάτια τῶν Ἰουδαίων. Γιατὶ οἱ τελῶνες ἦταν «δοσίλογοι», ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, ἀφοῦ ἔργο τους εἶχαν νὰ εἰσπραττοῦν τοὺς φόρους πὺν ἐπέβαλλαν οἱ κατακτητὲς Ρωμαῖοι στὸν ὑπόδοιλον Ἰσραὴλ. Μετέρχονταν συχνὰ ἐκδιασμούς καὶ ἀδικίες, τὶς τελευταῖες γιὰ ἄνομο προσωπικὸν τους κέρδος. Καὶ ὅμως, ἡ Θεία Χάρις ἀνέσχε ἀπὸ τὸ θυτὸ τῆς ἀτιμίας τὸ Ματθαῖο καὶ τὸν ἀνέδειξε νευμητὴ τοῦ οὐράνιου θησαυροῦ, τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας. Τὸ ταμεῖο, μὲς ἀπὸ τὸ ὅποιο ὁ Ματθαῖος δγάζει καὶ σκορπίζει δωρεὰν στὶς ψυχὰς ὄλων τῶν τόπων καὶ ὄλων τῶν καιρῶν αὐτὸ τὸ θησαυρό, εἶναι τὸ θεῖο καὶ ἱερόν Εὐαγγέλιόν του. Τὸ ἔγραψε στὴν ἀραμαϊκὴ (τὴ λαϊκὴ ἑβραϊκὴ τῆς ἐποχῆς), ἀλλὰ σύντομα μεταφράσθηκε σὲ ἑλληνικά, σὲ ὅποια καὶ τὸ παρέλαβε ἡ Ἐκκλησία.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἀρχιμ. Εὐσεβίου Βίττη
«Οὐκ ἐπ' ἁρτῷ μόνῳ...»

Ὁ πατὴρ Εὐσεβίος εἶναι πολὺ γνωστὸς γιὰ τὶς ἐξαιρετικές μεταφράσεις του καὶ τὰ πρωτότυπα διδλίσκῳ του μετὰ τις βαθειὰς θεολογικὲς καὶ πνευματικὲς ἐκτιμήσεις του, γύρω ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ, ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ καὶ τὰ προβλήματα τῆς.

«Ἐκεῖ στὴν ἐρημιά, στὴ μόνωση καὶ στὴ σιωπὴ...» ὅπου ὁ ἐγκλειστος βίος του τὸν βυθίζει σὲ ἀναρίθμητες περιπέτειες καὶ ὅπου ἀθρόα εἰσβάλλει ὁ πόνος, ἡ θλίψη καὶ ἡ ὀδύνη, τῆς ἀνθρώ-

πινῆς ἀτέλειαν μὰ καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς πεθαίνει καὶ ἀνασταίνεται, καταγράφοντας τὸ χρονικὸ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι καὶ τὸ νέο διδλίσκῳ του εἶναι μιὰ καταγραφή καὶ μιὰ μαρτυρία «ἐκ θαθέων» γεγονότων, καταστάσεων τοῦ καθημερινοῦ βίου, ποὺ δὲν πρέπει ν' ἀρκεῖται μόνο στὴν ἀπόκτηση τοῦ ψωμοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀναζήτηση τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς πίστεως.

Πρόκειται γιὰ κείμενα - ἐπιστολές, ποὺ ἀναφέρονται μετὰ σαφήνεια καὶ ἀπλότητα στὸν «ἀδελφὸ» ἀναγνώστη καὶ τὸν καθοδηγοῦν μέσα ἀπὸ συγκεκριμένα πνευματικὰ καὶ ὁλικά προβλήματα.

Καθὼς ὅμως διαβάσεις τὶς ἐπιστολὲς αὐτές, κώθεις νὰ διαχέεται μέσα σου ὅλο τὸ φῶς καὶ ἡ «σώζουσα ἀλήθεια» τῆς ὀρθόδοξης σοφίας καὶ ἀντίληψης καὶ διακρί-

στώνεις πῶς ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εἰρήνη του εἶναι κατόρθωση τοῦ «θεόγραφου νόμου τῶν καρδιῶν».

Ἡ εὐαγγελικὴ παράδοση, ἡ πατερικὴ σκέψη, ἡ πλούσια ἐμπειρία τοῦ προσωπικοῦ βίου δίνουν στὸ διδλίσκῳ τοῦ π. Εὐσεβίου Βίττη ὅλο ἐκεῖνο τὸ σφρίγγος γιὰ ἐνα αποτελεσματικὸ κάλεσμα.

Ἐνα κάλεσμα ποὺ ὅταν τὸ δεχθεῖς πείθεται: ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ὁλοκληρώνεται: ἔταν ἀναζητᾶ μόνο τὸ «ψωμί» στὴ ζωὴ του, καὶ ἀγνοεῖ τὸ «ῥῆμα τοῦ Θεοῦ». Ἀν μάλιστα ἐγκαιρὰ δὲν τὸ ἀντίληφθεῖ αὐτὸ πεθαίνει!

«... Νὰ ὅμως πῶς στὴν ἀνάγκη τοῦ ψωμοῦ, σημειῶναι, ποὺ εἶναι: βασικότατη... προστίθεται καὶ ἄλλη ἀνάγκη, ἡ, πὶὸ σωστά, καὶ ἄλλες ἀνάγκες, τὸ ἴδιο ζωτικὲς καὶ ἐπιτακτικὲς. Ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ στοργή, ἡ κατανόηση, ὁ σεβασμός, ἡ δικαιοσύνη, ἡ τιμὴ, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἐλπίδα, ἡ αἰσιοδοξία καὶ ἐνα σωρὸ ἄλλα παρόμοια ἀγαθὰ, ποὺ δὲν ἔχουν θέματα σχέση ἀμεση μετὰ τὸ ψωμί, μὰ εἶναι τὸ ἴδιο βασικά καὶ ἀναγκαῖα, ὅπως ἐκεῖνο, γιὰ νὰ ζήσουμε σὰν ἄνθρωποι...».

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς τίτλους τοῦ διδλίσκῳ δείχνουν ἀκριβῶς καὶ τὴν κατεύθυνση τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ποὺ ἐπιχειρεῖ νὰ κάνει ὁ συγγραφέας:

«Φτάνει μόνο τὸ ψωμί;». «Οὐκ ἐπ' ἁρτῷ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος». Τὸ «ῥῆμα» τοῦ Θεοῦ. «Ποῦ θὰ βροῦμε τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ». «Ἡ σάρκινη καρδιά». «Ὁ θεόγραφος νόμος τῶν καρδιῶν». «Ἰερὰ ἀδολασχία». «Ὁρίζοντες σχέσεις». «Ἡ κάθετη προσωπικὴ σχέση».

ΔΗΜ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ, Δ. Θ.

Ι Ω Β

✦ Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του ✦
(Τόμος Α')

Ἐκυκλοφόρησε ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
Σελίδες 366, Δραχ. 400

ΟΙ ΑΠΕΣΠΑΣΜΕΝΟΙ
ΙΕΡΕΙΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Τὴ Βουλὴ θὰ ἀπασχολήσῃ τὸ θέμα τῶν ἱερέων - εκπαιδευτικῶν ποὺ εἶναι ἀπεσπασμένοι στὴ Δυτικὴ Γερμανία, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν θρησκευτικῶν καὶ εκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ ἐργαζομένων Ἑλλήνων καὶ τῶν παιδιῶν τους.

Ἐχει ἤδη ὑποβληθεῖ στὴ Βουλὴ ἐρώτηση βουλευτῶν τῆς ἀντιπολιτευσεως, ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ ὑπουργείου ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἀπόστασή τους σὲ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Γερμανίας. Γιὰ τὴν ἀναστολὴ αὐτὴ διαμαρτυρήθηκαν πολλοὶ ἐνδιαφερόμενοι καὶ ὁ σύλλογος γονέων ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὶς περιοχὲς Ὀλπε, Τίγκεν, Κρόιφτς, Ὁβεντορς, Βέροντερν κ.λπ. Οἱ γονεῖς ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ κληρικοὶ - εκπαιδευτικοὶ προσφέρουν πολλὰ θετικὰ στὰ ἑλληνόπουλα τῆς Διοσκορίας.

ΘΑ ΑΝΑΤΥΠΩΘΕΙ
Η «ΕΚΚΛ. ΑΛΗΘΕΙΑ»
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν θὰ ἀνατυπώσει ὅλη τὴ σειρά τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» (1880-1923). Τὸ περιοδικὸ ποὺ ἐξέφραζε τὴν πνευματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ δραστηριότητα τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη, εἶναι πλέον δυσεύρετο.

Ἡ προοπτικὴ εἶναι οἱ 45 τόμοι του νὰ ἐκδοθοῦν μὲ ρυθμὸ ἓνας τόμος τὸ δίμηνο ἢ ἕξ τὸ ἔτος, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ ἐπιταχυνθεῖ. Τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα καλεῖ μὲ ἀνακοίνωσή του τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ προεγγραφοῦν στὸν πίνακα παραληπτῶν, χωρὶς προκαταβολή. Ὅσοι ἐγγραφοῦν μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1985 (λήξη προθεσμίας) θὰ χρεωθοῦν μὲ 2.800 δρχ. γιὰ κάθε τόμο. Γιὰ τοὺς λοιποὺς ἀγοραστὲς ἡ τιμὴ θὰ εἶναι 500οο περίπου ὑψηλότερη.

Ὅσοι ἐνδιαφέρονται ἄς ἀπευθυνθοῦν γραπτῶς στὸν καθηγητὴ κ. Χρ. Κρικιάνη, Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Μονὴ Βλατάδων - Θεσσαλονίκη, ἢ σὲ βι-

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

διολοκληῖο τῆς προτιμήσεώς τους. Ὁ α' τόμος κυκλοφορεῖ τὸν Ἰανουάριο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ Ι.Σ.Κ.Ε.

Εἶχε προγραμματισθεῖ ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος, γιὰ τὶς 30 Ὀκτωβρίου συνάντησή του μὲ τοὺς προϊσταμένους τῶν Τοπικῶν Τμημάτων τοῦ ΙΣΚΕ στὶς 1. Μητροπόλεις. Ἡ συνάντηση θὰ γινόταν στὰ Γραφεῖα τοῦ Συνδέσμου (Σαφοκλέους 4, Ἀθήνα) καὶ σκοπὸς τῆς ἦταν νὰ λειτουργήσει ὡς ἐτήσιο Συντονιστικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴ λήψη ἀποφάσεων.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΥΛΟΓΙΑΥΗΤΑ
ΣΤΟ «ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ»

Ἐγκαινιάζεται σήμερα ἡ Α' ἀτομικὴ ἐκθεση βυζαντινῆς ξυλογλυπτικῆς τοῦ π. Ἐμμανουὴλ Καλαϊτζίκη, ἐφημερίου στὸ Νοσοκομεῖο «Ἀλεξάνδρα». Ὁ κληρικὸς καλλιτέχνης, ὑπάτορφος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀνωτάτῃ Σχολῇ Καλῶν Τεχνῶν Ἀθηνῶν, παρουσιάζει ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν ἐργασία του. Ὅπως μάλιστα σημειώνει ὁ κ. Εὐ-ἀγγελος Μόσχος, καθηγητῆς του καὶ ξυλογλύπτης - χαράκτης - ζωγράφος, ὁ παπὰ - Μανώλης Καλαϊτζίκης «ἔχει μεγάλῃ ἀγάπῃ, ὑπομονὴ καὶ μεράκι γιὰ τὴν δουλειά του. Γι' αὐτὸ τὰ ξυλόγλυπτά του, ποὺ μυρίζουν Παράδοση, ξεκουράζουν καὶ ἀποκόβουν —ἐστὼ καὶ γιὰ λίγο— τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ξέφρενα τεχνοκρατούμενη καὶ ἀνήσυχη ἐποχὴ μας».

Ἡ ἐκθεση θὰ διαρκέσει ὡς τὶς 20 Νοεμβρίου καὶ γίνεται στὸ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙ-ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὁδὸς Καπτανῶν 6 καὶ Σίνα. Ὁρεσ λειτουργίας 10-1 καὶ 6-9 μ.μ. κάθε μέρα (καὶ Σάββατα καὶ Κυριακὲς).

★

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ
ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

—Κατοσιγιάννης Κων. ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρετ. 30, σύνταξη 20.584, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 547.038.

—Σκούφης Σπ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 29.406, ἐφάπαξ 540.375.

—Δῆμος Χρ., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 34.991, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 617.849.

—Διακουμάκος Κ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 29.406, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 541.617.

—Σταθακάριος Κυρ., ἀγ. ἀδελφῇ, Α)2, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 22.887, ἐφάπαξ 716.143.

—Καζόλας Παναγ., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 34.991, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 633.120.

—Παπαϊωάννου Π., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 29.406, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 569.017.

—Μπούζιος Ἀθ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρετ. 35, σύνταξη 29.406, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 547.878.

—Ἀσιόπουλος Κων., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 33, σύνταξη 25.876, ἐφάπαξ 521.304.

—Κερχεμπάρης Κων., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 31, σύνταξη 22.348, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 503.222.

—Κορνηνὸς Γεώρ. ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 566.631.

—Παπαχαλαράμους Ἀλ., ἱερέυς, Δ)7, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 27.671, ἐφάπαξ 509.874.

—Πάππος Ἰωάν., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, ἐφάπαξ 549.878.

—Καμπούρη Βασ., πρεσβυτέρα, Δ)7, ἔτη ὑπηρεσίας 33, σύνταξη 12.175, ἐφάπαξ 510.884.

—Δημοπούλου Αἰκ., πρεσβυτέρα, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 26, σύνταξη 15.241, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 460.966.

—Παπαδόπουλος Ἀντών., ἱερέυς, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 34.991, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 625.629.

—Κορμά Διαμάντω, πρεσβυτέρα, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 14.703, ἐφάπαξ 548.268.

—Παπαϊωάννου Ἀθαν., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 566.877.

Στὶς παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε αὐξηση 10οο ἀπὸ 1.1.84.